

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Gegužė - May 7, 1981 Nr. 19
TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Berželiai prie sodybos.

Kas sprendžia Amerikos užsienio politiką?

Valstybės Departamentas ar Pentagonas

Haig prieš Weinberger. Tai naujas žaidimas Washingtone, korespondentams skaičiuojant taškus už valstybės sekretorių Haig ar gynybos sekretorių Weinberger, grįžus jiems iš apžvalginės kelionės po Artimuosius Rytus ir Vakarų Europą. Vienas ir kitas vizitavo šias vietas kelių dienų skirtume ir padarė taip pat skirtingus pareiškimus.

Neužmirštant, kad Caspar Weinberger figūruoja saraše tarp galimų kandidatų į valstybės sekretoriaus postą, jei Alexander Haig atsistatydintų Prezidentas Ronald Reagan,

kuris palengva taisosi nuo žaidimų, šiuo metu visą dėmesį skiria biudžeto problemai ir užsienio politiką nustūmė į antrą vietą.

Trims mėnesiams praslinkus, kai naujoji administracija stovi prie valstybės vairo, dar nėra aiškiai nubrėžta Amerikos užsienio politika. Jos objektyviai aiškiai nustatyti nuo Salvadora iki Persijos įlankos - paliečiant Lenkiją ir rytinę Afriką prieš sovietinį ekspansionizmą - bet kokias tam naudoti priemones, nėra vieningo sutarimo.

Europoje, Washingtono vy-

riausybė nori su sąjungininkais modernizuoti NATO pajėgas, bet kartu pritaria, kad Schmidt ir kiti derėtų su rusais dėl ginklų apribojimo.

Artimuose Rytuose norima tarp sąjungininkų sudaryti bloką prieš sovietų infiltraciją, sustiprinant Egiptą, Saudo Arabiją, Jordaniją, o taip pat ir Izraelį, kas prieštarautų Camp David susitarimui. Weinberger daug vilčių deda į Saudo Arabiją, stiprinant jos aviaciją, kas sudaro pavojų Izraeliui.

Kai Weinberger Europoje sąjungininkams kalbėjimą,

'Lietuvos Atsiminimų' radijo programai 40 metų

EMILIJA ČEKIENĖ

Pirmieji Amerikos lietuviai stengėsi visomis išgalėmis išlaikyti lietuviybę ir lietuvišką kultūrą, bet jiems buvo nelengva, anot vieno tų laikų veikėjo, dirbusio fabrike ir lankiusio kolegiją J. Griėšiaus žodžių: "Mes lietuviai neturime užtektingai mokyty vyrų", nes lietuviybė, o dar labiau kultūros neišlaikysi ir vaikams neperduosi pats jos nežinodamas.

Kelių į kultūrą beieškant, Amerikos lietuvių akį kelis metus buvo patraukusios paskaitos ir pristeigta eilė organizacijų toms paskaitoms ruošti, tartum liaudies universitetų, kuriuos nuolat lankydavo net iki kelių šimtų klausytojų. Kun. Zlotožinskas, anų laikų veikėjas sakė: "Mes galėtume Amerikoje aukštai pakilti, jei tik norėtume. Kas čia draus savas mokyklas, laikraščius, draugijas turėti. Dažnai kaltiname kitus, bet patys esame kalti."

Dėl aukščiau minėtų priežasčių sunki buvo Amerikos lietuvių kultūrinė būklė, kurią nugalėti turėjo pirmieji mūsų išeiviai pionieriai. Ir vis dėlto jie dirbo, veikė, kaip mokėjo, stengdamiesi neužmiršti savo tėvynės Lietuvos ir vaikus lietuviškai išlaikyti. Skaitė paskaitas, leido knygas, kūrė savas mokyklas. Kalbose, knygoje ar laikraščiuose buvo daug klaidų kalbos ir turinio atžvilgiu, bet nepalyginamai daugiau tos visos pastangos davė naudos.

Tačiau ne visi galėjo skaityti laikraščius, knygas, ne visi galėjo lankyti paskaitas, o kad ir tie nebūtų palikti be jokios lietuviškos dvasinės globos, gabesnieji išeiviai pradėjo steigti lietuviškas RADIJO transliacijas, kurių dėka tas gyvas, gimtasis žodis, mūsų tautinės kultūros nešėjas ir lietuviybės palaikytojas lengvai pasiekė tūkstančius tau-

kad europiečiai daugiau prisidėtų prie NATO jėgų stiprinimo, užmirštant detentę su sovietais, Haig priešingai kalbėjo apie galimą derybų atnaujinimą dėl Salt.

Ir kol Washingtone orkestras nebus suderintas, stiprės galimybės, kad sąjungininkai gali nusivilti Amerika - jos neturėjimu stiprios užsienio politikos.

Dr. Jokūbas Stukas

tiečių. Bet, nežiūrint visų senųjų ateivių pastangų, tik mažas nuošimtis čia mokslus baigusio jaunimo grįžo į lietuvių visuomenę testuoti kovą už lietuviybės išlaikymą. Jų buvo, bet iš baigusių šimtų tik vienetais pasireikšdavo lietuviškų idealizmu, perimdami vyresniųjų pradėtą darbą.

Vienas tokių buvo ir dr. Jokūbas Stukas jau 1941 m. būdamas tik 16 metų jaunuolis pradėjo aktyviai dirbti lietuvių radijo programose, talkindamas savo tėveliui, netrukus pats vadovaudamas, o kartu tęsdamas mokslus, kol įgijo filosofijos daktaro laipsnį New Yorko universitete. Ir taip be pertraukos tą lietuvišką darbą tęsia iki šiol, kada šių metų gegužės 16-17 dienomis "Lietuvos Atsiminimų" radijas iškilingai minės 40 metų sukaktį.

Keturiasdešimt metų žmogui — reiškia dar jauną amžių, bet, kai kalbame apie tokį ilgą asmens VEIKLOS jubiliejų, tai kartu įsivaizduojam, kad jubilatas ir pats gerokai peržengęs subrendusio vyro amžių. Tačiau šiuo atveju yra kitaip, nes šios radijo valandos vedėjas dr. J. Stukas pradėjo programai vadovauti būdamas tik 16 metų. Ir taip iš pat New Yorko didmiesčio širdies WEVD stoties dr. J. Stukas jau 40 metų radijo bangomis skelbia lietuvišką žodį, kuris, anot poeto, gali prikelti dvasią mirštantį, gali graudinti, virkdyti, guosti, džiuginti ir stiprinti, kuriuo kalba ir kalbės lietuviškasis genijus: lietuviškas mokslas ir menas, išmintis, pasaka ir daina...

(Nukelta į 4 psl.)

Mažosios Lietuvos klausimu

Dr. Jonas A. Stiklorius

1949 m. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas parašė, atspausdino ir įteikė Jungtinių Amerikos Valstybių, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos vyriausybėms platų, išsamų memorandumą, pasirašytą tuometinio VLIKo pirmininko prel. Mykolo Krupavičiaus ir Vykdomosios Tarybos pirmininko Vaclovo Sidzikausko. Tamė memorandumė VLIKas suformulavo ir išdėstė lietuvių tautos siekimus bei aspiracijas ir pareikalavo Lietuvių tautai laisvės.

Tame pačiame memorandume VLIKas pasisakė ir Mažosios Lietuvos klausimu, įsakmiai pabrėždamas, kad Mažoji Lietuva jau nuo seno yra lietuviška teritorija, kad tautiniais, istoriniais ir etnografiniais sumetimais ji turi būti išlaisvinsimos Lietuvos dalimi ir kad dėlto VLIKas lietuvių tautos vardu išreiškė savo intenciją revendikuoti Mažąją Lietuvą.

Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis dabar pareiškia savo nusistatymą ir toliau laikytis šios VLIKo 1949 metais nustatytos linijos Mažosios Lietuvos atžvilgiu ir tikisi, kad lietuvių tauta tam pritars.

I. Kas yra Mažoji Lietuva

Mažąją Lietuvą sudaro dvi dalys, kurios kai kuriais atžvilgiais skiriasi; dėlto reikia kalbėti apie jas atskirai. Tos dvi dalys yra:

A. Teritorija dešiniajame, Nemuno krante, kurią sudaro Klaipėdos miestas bei Klaipėdos, šilutės ir Pabėgių apskritys ir kuria mes žinome kaip Klaipėdos kraštą. Tas kraštas 1919 m. Versalio taikos sutarties 99 straipsniu buvo atskirtas nuo Vokietijos; 1923 m. sausio 15 d. jis susijungė su nepriklausoma Lietuvos valstybe ir išbuvo jos dalimi iki 1939 m. kovo 23 d. kada Hitleris, grasindamas didele karinės jėgos persvara, jį užgrobė ir atėmė iš Lietuvos. 1945 m. Sovietų Sąjunga Klaipėdos kraštą įjungė į okupuotąją Lietuvą (LTSR). Klaipėdos miestas, prieš karą turėjęs apie 50,000 gyventojų, o karo pabaigoje beveik jokių, dabar turi apie 200,000 gyventojų, iš jų apie vienas trečdalis rusų, o apie du trečdalius iš Didžiosios Lietuvos persikėlusius lietuvių.

B. Teritorija, kuri tęsiasi nuo kairiojo, pietinio Nemuno kranto iki Baltijos jūros, o pietuose iki 1945 m. nustatytos Potsdamo linijos. Iki 1945 m. ji buvo Vokietijos Reicho Rytprūsių provincijos šiaurinė da-

lis; 1945 m. Sovietų Sąjunga ją okupavo, įjungė ją ne į okupuotąją Lietuvą (LTSR) bet į Rusijos sovietinę Federatyvinę Socialistinę respubliką (RSFSR) ir pavadino ją "Kaliningradskaja oblast". Tos Mažosios Lietuvos dalies svarbesnieji miestai yra: Karaliaučius (vokiečių vadinamas Königsberg, o Sovietų — Kaliningrad), Tilžė (Tilsit — Sovietsk), Isrutis (Insterburg — Černiachovsk), Gumbinė (Gumbinnen — Gusev) ir kiti.

1945 m. Sovietai, okupuodami Mažąją Lietuvą, palaikė ją Vokietijos dalimi ir dėlto arba išžudė arba ištrėmė beveik visus jos gyventojus, ir authochtonus mažlietuvius ir vokiečius. Dabar ši dalis apgyventa maždaug puse milijono importuotų rusų, ir taipgi maždaug 25,000 lietuvių, atsikėlusius iš Didžiosios Lietuvos.

II. Kaip atsirado skirtumas tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos

1410 m. Vytautas Didysis Žalgirio (Grunvaldo, Tannenberg) mūšyje sumušė kryžiuočių Ordiną taip stipriai, kad jis būtų galėjęs Ordiną visiškai sunaikinti ir atsiimti visas iki tol Ordino okupuotas prūsų ir žemaičių žemes. Vietoje to jis tačiau 1422 m. prie Melno ežero pasirašė su Ordinu taikos sutartį, einant kuria jis paliko Ordinui didelę dalį Ordino užgrobtų žemių, su Karaliaučiaus, Klaipėdos ir kitais miestais.

Tąja sutartimi buvo nubrėžta siena, prasidedanti prie Baltijos jūros, į pietus nuo Palangos, kuri paliko didele lietuviškų žemių dalimi Ordino valdžioje. Ta siena išstovėjo net 500 metų, iki 1923 m. sausio 15 d.

Tokiu būdu Vytautas Didysis padalino lietuvių tautą į dvi dalis: vieną, vakaruose, mažesniąją (iš čia ir pavadinimas "Mažoji Lietuva") kurioje gyventojai lietuviai buvo evangelikų liuteronių tikybos ir gyveno vokiečių kultūros įtakoje, o kitą, rytuose, didesniąją, kurioje gyventojai lietuviai buvo R. katalikų tikybos ir gyveno lenkų kultūros įtakoje.

Susipratę lietuviai tačiau jau seniai siekė šį skirtumą panaikinti. Dar prieš nepriklausomos valstybės atstatymą, lietuvių seimai arba konferencijos vyko šiose vietose:

1905 ir 1917 m. Vilniuje

1914 m. Chicagoje ir Brooklyne

1916 m. Haagoje (Holan-

Sena Tilžės miesto graviūra.

1916 m. Bern ir Lausanne miestuose (Šveicarijoje) 1917 m. Petrapilyje ir Voroneže (Rusijoje); Stockholm (Švedijoje).

Visomis šiomis ir taipogi kitomis progomis susirinkę lietuviai priėmė nutarimus ir rezoliucijas, reikalaujančius autonomijos, o vėliau laisvės "visai etnografiniai Lietuvai", ir visiems buvo aišku, kad vartojant šį išsireiškimą buvo turėta galvoje ir Didžioji, ir Mažoji Lietuva.

III. Mažoji Lietuva kaimyninių valstybių atžvilgiu

Valstybių, kurios galėtų turėti pretenzijų į Mažąją Lietuvą, yra trys: Vokietija, Lenkija, Sovietų Sąjunga. Jų situacijos yra skirtingos ir dėlto apie kiekvieną jų tenka kalbėti atskirai.

A. Vokietija

Vokiečių pretenziją į Mažąją Lietuvą galėtų būti pagrįsta tuo, kad jau prieš 700 metų, 1231 m., vokiečių kryžiuočių Ordinas pradėjo užkariauti prūsų ir žemaičių gyvenamas žemes. Per eilę šimtmečių vyko Mažosios Lietuvos gyventojų vokietinimas, pradžioje tik lėtai, tačiau vėliau, ypač Bismarko laikais (po 1871 m.) jau visai stipriai ir sistemingai. Taipogi lietuviams pakenkė gamtos katastrofos, kaip pav. didysis maras (1709 — 1711 m.) išnaikinęs maždaug pusę visų Mažosios Lietuvos gyventojų, ir tokiu būdu davęs vokiečių valdžiai progos sustiprinti krašto kolonizavimą vokiečiais.

Po pirmojo pasaulinio karo, 1918 m. Versalyje vyko taikos konferencija. Ten buvo ir Lietuvos valstybės delegacija, vadovaujama užsienio reikalų ministro, profesoriaus Augustino Voldemaro, kuri ryžtingai ir stipriai reikalavo, kad visa Mažoji Lietuva būtų atskirta nuo Vokietijos ir atiduota

Lietuvai. Alijantai tačiau Lietuvos delegacijos reikalavimui nepatenkino. Versalio taikos sutarties 99 straipsniu, jie nuo Vokietijos atskyrė ne visą Mažąją Lietuvą, bet tik jos dalį dešiniajame, šiauriniame Nemuno krante, kuri buvo pavadinta Klaipėdos kraštu. Alijantai šį tik dalinį Lietuvos reikalavimą patenkina, teisino tuo, kad likusioje Mažosios Lietuvos dalyje, — pietnemunėje "germanizacija jau buvo per toli pažengusi."

Po 1945 m. kai sovietiniai okupantai išžudė arba ištrėmė beveik visus Mažosios Lietuvos gyventojus, tas motyvas nustojo prasmės.

1928 m. sausio 29 d. Berlyne Lietuvos ministras pirmininkas, profesorius Augustinas Voldemaras ir Vokietijos, Weimaro respublikos užsienio reikalų ministras Dr. Gustav Stresemann pasirašė "Sutartį tarp Lietuvos Respublikos ir Vokietijos valstybės sienos dalykams sutvarkyti." Šią sutartimi Lietuvos-Vokietijos siena buvo sutarta ta prasme, kad Mažosios Lietuvos šiaurinė dalis, atseit Klaipėdos kraštas buvo pripažinta priklausanti Lietuvai, bet pietinė Mažosios Lietuvos dalis, (atseit Rytprūsių provincijos šiaurinė pusė, su miestais: Karaliaučius, Tilžė, Isrutis, Gumbinė ir t.t.) buvo pripažinta priklausanti Vokietijai.

Pasirašydamas, nežinia kokiais sumetimais, šią 1928 m. sutartį, prof. Voldemaras aiškiai pakenkė lietuvių tautos aspiracijoms ir siekiams. Taipogi prof. Voldemaras tuo prieštaravo savo veiklai 1919 m. Versalio konferencijos metu, kai jo vadovaujama Lietuvos delegacija įsakmiai reikalavo visos Mažosios Lietuvos.

Vertinant šios 1928 m. sutarties reikšmę, reikia tačiau prisiminti:

1939 m. kovo 23 d. Hitleris, grasindamas didele ka-

rinės jėgos persvara, atėmė iš Lietuvos Klaipėdos kraštą. Šiuo smurto veiksmu Hitleris, žinoma, sulaužė tą 1928 m. sutartį. Einant tarptautinės teisės principais, tai reiškia kad bet kuri vėlesnė Vokietijos vyriausybė jau nebegali, remdamasi ta 1928 m. sutartimi, užginčyti teisę Lietuvai reikalauti Mažosios Lietuvos. 1928 m. sutartis, Hitlerio sulaužyta, Lietuvos jau nebesaisto.

1939 m. pradėjęs totalinį karą, Hitleris jį 1945 m. totaliniai pralaimėjo. Dalis kainos, kurią Vokietija turėjo sumokėti už šį pralaimėjimą, buvo netekimas didelių teritorijų Vokietijos rytinėje dalyje, jų tarpe ir Mažosios Lietuvos. Dėlto ir Vakarų Vokietija, bent ligi šiol, oficialiai nėra kėlus Mažosios Lietuvos gražinimo klausimo.

Oficialiai abiejų — ir rytinės, ir vakarinės — Vokietijos dalių laikysena rytinių teritorijų atžvilgiu išreikšta šiuose dokumentuose:

1. 1950 m. liepos 6 d. Rytų Vokietija pasirašė sutartį su Lenkija, einant kuria Rytų Vokietija pripažįsta, kad dabartinė Vokietijos — Lenkijos siena, vadinamoji Oderio — Neisses linija, yra galutinė.

2. 1970 m. rugpjūčio 12 d. Vakarų Vokietija Maskvoje pasirašė sutartį su Sovietų Sąjunga, einant kuria Vokietija pripažino, kad ji iš viso neturi jokių teritorinių pretenzijų.

3. 1970 m. gruodžio 7 d. Vakarų Vokietija Varšuvoje pasirašė sutartį su Lenkija, kurioje abi šalys pasisakė kad jos pripažįsta esamas sienas galutinėmis ir kad jos neturi jokių teritorinių pretenzijų viena prieš kitą.

Visų šių trijų sutarčių implikacija aiški:

Abi Vokietijos valstybės atsisakė visų pretenzijų į

(Nukelta į 3 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ATSIŠAUKIMAS Į LIETUVIŲ VISUOMENĘ

Šiais metais lietuvių tauta prisimena įvykius prieš keturiasdešimt metų, kuomet 1941 m. okupantas Lietuvoje pradėjo žiaurią trėmimų ir nuožmių represijų bangą. Tačiau šiandien galime džiaugtis, jog jaunimas Lietuvoje nėra svetimas ne taip jau tolimos, bet vis dėlto už jo prisiminimų ribos esančios praeities įvykiams. Tai liudija ir laisvosios, pagrindinės spaudos gausa, į kurios redagavimą yra įsijungusi jaunoji Lietuvos karta.

Kai Lietuvoje auga karta, nepažinusi ano meto teroro bangos, tai išeivijoje bręsta jauni lietuviai, kurių didžiuma nėra mačiusi Lietuvos, nepažinusi jos anuometinių ir dabartinių vargų, bet nenutraukusi su ja dvasinių saitų.

Kaip jaunimas Lietuvoje, taip ir jo bendraamžiai išeivijoje turi savo darbus ir savo atsakomybes. Jauniems išeiviams šiandien rūpi įvairiausiais būdais būti naudingiems lietuvių tautai. Tai stengiamasi daryti politinė, kultūrinė ir visuomeninė veikla, palaikant gyvą lietuvių už Lietuvos ribų ir gyvą viltį pavergtam jaunimui Lietuvoje.

Savo svarba nepakeičiamas rūpestis yra brandinimas jaunų lietuvių mokslininkų, kurie pajėgtų tinkamu akademiniu lygiu krauti į būsimo laisvos ir nepriklausomos Lietuvos kraštą savo mokslinius darbus lietuvių kalbos, literatūros, istorijos, politinių ir kitų mokslų srityse. Galima džiaugtis, jog šiandien išeivijos lietuvių jaunimo tarpe vis dažniau atsiranda asmenų, norinčių ir siekiančių tai daryti. Išeivijos lietuvių jaunimas nesitenkina vidurinės mokyklos lituanistinio žinojimo lygiu: lanko institutus, steigia kursus ir kitokiais būdais angažuoja lituanistikos sritims.

Iš kitos pusės nėra lengva įjungti lituanistikos dalykus į gyvenamojo krašto aukštojo mokslo programas, kurių tikslai ir reikalavimai dažnai skiriasi nuo lituanis-

tikos interesų. Todėl jaunimas sveikina Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, kurios Penktasis seimas 1978 m. Toronte, Kanadoje ryžosi sukonkreinti jau kelerius metus vykusius privačius pokalbius apie nuolatinę pastogę lituanistikai. Tame seime priimtas nutarimas, raginantis "sudaryti sąlygas kuriame nors šiaurės Amerikos universitete pastoviai lituanistikos katedrai", buvo seniai lauktas.

Per pastaruosius dvejus metus PLB Valdyba tyrinėjo lituanistikos katedros steigimo galimybes, o 1981 kovo 1 ryžosi ją steigti. Jaunimas entuziastiškai pritaria šiam sumanymui ir žada visakeriopomis priemonėmis jį remti. Jaunimas skatina visus lietuvius, nepaisant jų amžiaus, gyvenamos vietovės ar ideologinės pakraipos, visomis jėgomis padėti įgyvendinti lituanistikos katedros idėją.

Katedros įsteigimas padės užtikrinti naujus lituanistikos specialistų kartas, o tai bus nepamainomai reikšminga, siekiant lietuvių puoselėjimo išeivijoje ir nuolatinės pagalbos užtikrinimo pavergtajai lietuvių tautos daliai Lietuvoje.

Pasaulio Lietuvių
Jaunimo Sąjungos
ValdybaLIETUVIS SPECIALUS
PREZIDENTO
ASISTENTASJack Burgess (Bruzgys)
lietuvių kilmės respubliko-

(Atkelta iš 2 psl.)

rytines teritorijas, taigi ir į Mažąją Lietuvą.

Sąryšyje su tuo dar reikia paminėti ir 1975 m. liepos 30 d. Helsinkyje, Suomijoje, įvykusią saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją, kurioje 35 valstybės, jų tarpe ir Vokietija, sutarė laikyti vieni kitų sienas nepažeidžiamomis ir atsisakyti vartoti jėgą prieš bet kurios valstybės teritorialinį integralumą.

Ta pati Helsinkio sutartis tačiau numato galimybę pakeisti esamas valstybių sienas taikiais susitarimais.

Tad galima padaryti išvadą, kad dabartinėje situacijoje iš Vokietijos pusės pretenzijų į Mažąją Lietuvą nenusimato.

B. Lenkija

Antrajam pasauliniam karui baigiantis, Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Franklin D. Roosevelt, Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Winston S. Churchill ir Sovietų Sąjungos diktatorius Josif V. Stalin (taip vadinamieji "Didieji Trys") suėjo dviem konferencijom — 1943 m. lapkričio mėnesyje Teherane ir 1945 m. vasario 4 d. — 11 d. Jaltaje.

nų partijos veikėjas iš Pensilvanijos, paskirtas viešųjų ryšių įstaigos Baltuose Rūmuose vicedirektorium — specialiu prezidento asistentu rūpintis ryšiais su JAV etninėmis grupėmis.

Burgess, antrosios kartos amerikietis lietuvis, dirbo Reagan-Bush komiteto tautybių skyriuje ir jau daug metų aktyviai reikšėsi respublikonų partijos etninių grupių veikloje. 1968 m. jis buvo respublikonų nacionalinio komiteo tautybių skyriaus direktorius.

Baltųjų Rūmų pranešime spaudai sakoma, kad Burgess (lietuvis Bruzgys iš Pensilvanijos) turi nemažą administracinį patyrimą.

Jack Burgess yra baigęs Georgetown universiteto istorijos studijas 1963 m., gavęs diplomą iš rusų studijų. Šiuo metu jis baigia istorijos ir rusų studijų doktoratą.

MIRĖ RAŠYTOJAS
F. NEVERAVIČIUS

Balandžio 17 d. Londone mirė rašytojas Fabijonas Neveravičius, sulaukęs 80 metų amžiaus.

Velionies nuopelnai lietuvių tautai ir jos kultūrai yra dideli.

F. Neveravičius, pasitraukęs į vakarus, buvo vienas iš Lietuvių Rezistencinės Santarvės steigėjų ir redagavo Santarvės žurnalą.

Mažosios Lietuvos klausimu

Tvarkydami nugalėtosios Vokietijos klausimą, jie Rytprūsių provincijos problemą nutarė spręsti šitaip: Rytprūsių provincija buvo padalinta į dvi puses ir pietinė pusė — bet ne šiaurinė — buvo priskirta Lenkijai. Tas faktas neabejotinai pateisina vieną išvadą: Didieji Trys buvo įsitikinę, kad šiaurinė Rytprūsių pusė, atseit Mažoji Lietuva, Lenkijai nepriklauso.

1945 m. rugpiūčio 16 d. Lenkija pasirašė sutartį su Sovietų Sąjunga, o 1947 m. gegužės 7 d. buvo priimtas jų abiejų demarkacijos protokolas. Abiem šiais aktais Lenkija pripažino "Potsdamo liniją", skiriančią pietinę buvusios Rytprūsių provincijos pusę nuo šiaurinės, atseit nuo Mažosios Lietuvos.

Tų dviejų aktų implikacija aiški — Lenkija atsisakė nuo Mažosios Lietuvos.

C. Sovietų Sąjunga

Karui pasibaigus, 1945 m. liepos 17 — rugpiūčio 2 d. Didieji Trys, ši kartą jau Trumanas, Stalinas ir Attlee susirinko Potsdame, Vokietijoje, konferencijai. Šioje konferencijoje priimto susitarimo penktasis straipsnis atiduoda Mažąją Lietuvą Sovietų Sąjungai, bet — ir tai svarbu pabrėžti — ne nuosavybėn, o tik laikinam administravimui, kol bus sudaryta taikos sutartis. Tačiau jau 1945 m. spalio

17 d. Sovietų Sąjunga inkorporavo Mažąją Lietuvą į RSFSR ir tuo, žinoma, sulaužė Potsdamo susitarimo penktąjį straipsnį.

Tai reiškia, kad Sovietų Sąjunga valdo Mažąją Lietuvą be jokio teisinio pagrindo, pasiremddama vien tik nuoga fizine, kumščio, ginklo jėga. Reikia neužmiršti, kad Mažoji Lietuva niekad Rusijai nepriklausė ir kad dėlto Sovietų Sąjunga neturi nieko kas bent iš tolo būtų panašu į istorinę pretenziją į Mažąją Lietuvą.

Tad galima padaryti išvadą, kad nei Vokietija, nei Lenkija, nei Sovietų Sąjunga neturi pakankamo teisinio pagrindo remti kuriom nors pretenzijom į Mažąją Lietuvą.

Priešios išvados, žinoma, reikia pridėti Caveat ta prasme, kad tokia išvada pagrįsta tik rebus sic stantibus, tik esant dabartinei padėčiai, nes neįmanoma numatyti ar bus pasikeitimų ateityje, ir, jeigu taip, kokio pobūdžio tie pasikeitimai bus ir kaip jie paveiks esamą situaciją.

Šiuo momentu tačiau galima konstatuoti, kad Lietuvos teisė į Mažąją Lietuvą yra ir geresnė ir stipresnė, ir istoriniu ir etnografiniu atžvilgiu, ir pagaliau, elementarios teisybės pagrindu.

Dr. Jonas A. Stiklorius
MLRS vicepirmininkas
e. pirmininko par.

Dvidešimtas Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

- Tema.** Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- Ilgis.** Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.
- Laikas.** Paskutinė rankraščiui įteikti data 1981 m. birželio 15 d.
- Adresas rankraščiams siųsti.** Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- Paruošimas.** Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.
- Sąlygos.** Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.
- Nepremijuoti rankraščiai.** Grąžinami tik autoriams prašant.
- Jury komisija** iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Lietuvių kalbos vieškeliai ir akligatviai

PRIESAGOS IR PRIEŠDĖLIAI

(4)

Jūratė Statkutė de Rosales

Devinto šimtmečio lotyniškas manuskriptas, prie kurio tarp eilučių, X amžiaus braižu, pridėtas kai kurių žodžių vertimas į baltų sistemos kalbą, sudaro vieną iš įdomesnių radinių, kurie, be XIII-ame amžiuje surašytos kronikos, dar papildomai atžymėti spaudai paruoštame mano rankraštyje.

Šių X amžiaus žodžių platesnis tyrimas gyvu pavyzdžiu man parodė senovės baltų kalbų neįtikėtiną lankstumą. Fantastiška sągausumas priešagų ir priešdėlių, kiekvieno jų labai tiksliai prasmė nurodanti dažniausiai dinaminis daikto ar veiksmo privalumas, įgalindavo mūsų protėvius vienu žodžiu išreikšti kiekvienam atvejui preciziškai parinktą kilmės, judėsio, krypties, tikslo, formos kitemo ir t.t. niuansą. Nebuvo bijoma šaknį sutrumpinti stačiai į vieną skiemenį, ar net vieną raidę, tam, kad aplink galėtų sutilpti keli priešdėliai ar priešagos.

Stebėtina didelė dalis priešagų išsilaikė lietuvių kalboje iki mūsų dienų. Daugumą jų dabar vartojame jau ne laisvos darybos būdu, o užšalusioje tam tikruose žodžiuose formoje. Dažnai net nebeskiriame pirmykštės vartojamo žodžio darybos, kaip pav. žodyje "vyturys", kuris turi dvigubą vijimo (virvės vi-

jimo) ir veiksmazodinės priešagos -urti, -uriuoti (sukti ratu) prasmę, spalvingai vaizduojančią šio pavasarinio paukštelio skrydį. Tokios darybos žodžių pas mus yra aibės — kai kurių darybą dar šiandieną atskiriame, kitu sudėtį iš pirmo žvilgsnio net nebeįžiūrime.

Priesagų ir priešdėlių gausumas, jų prasmės tikslus supratimas sudaro mūsų kalbos patį svarbiausią turtą. Tuomi mūsų kalba išsiskiria iš kitų kalbų; todėl — kaip tiksliai todėl — negalima jai akiai pritaikyti kitų Europos kalbų klasifikacijos ir tyrimo metodus. Nei viena vakarų Europos kalba neturi to lankstumo, kuri baltų kalboms suteikdavo — ir dalinai dar šiek tiek suteikia — žodžių darybos įvairumas.

Kai lietuvių kalba įpuola į dvikalbiškumo apystovas, pirmas ir didžiausias jai grėšias pavojus yra nustoti to brangiausio mūsų kalbos turto — priešdėlių ir priesagų įvairumo bei tikslios prasmės supratimo.

Čia nebekalbame, kaip pav. linksniavimo skyriuje, apie ausį badinėjančias vaikų klaidas. Ne. Čia užtikiname pavojus, kurie vienu metu tykoja išsivijoje gimusių vaikų ir Lietuvoje išaugusių literatų. Nė patys to nepastebėdami, mes pamažu nuostojame vartoję siaurą, bet

'LIETUVOS ATSIMINIMŲ' RADIO...

(Atkelta iš 1 psl.)

Čia klausytojai turėjo progos išgirsti apie savo draugų ir pažįstamų mirtį, nelaimės ir džiaugsmus. Daug prasmingų žodžių šio radijo klausytojams krito giliai širdį, kėlė iš apsnūdimo, jungė į kovotojų eiles už Lietuvos laisvę, lietuvišką žodį, lietuvių kultūrą — gretas. Gimtuosiu žodžiu, daina ir muzika guodė ne vieną ligonį ar gilioj senatvėj bejęgį senelį, kurio nieks nebelanko, lietuviškai nebeprakalbina. Čia skambėjo tradicinės mūsų liaudies dainos, kurios tveria mus už širdies, išsako ilgę ir šimtmečiais sukaupę tautos gėlą. Čia per 40 metų buvo mums primenama mūsų tautybė, gimtoji kalba, kultūra, religinės ir tautinės šventės. Čia gimusiam jaunimui primenama, kad jis, būdamas garbingas šio krašto plietis nepamiršų ir įgimtų pareigų savajai tautai, jos žemei, savo tėvų ir protėvių tėvynei Lietuvai.

Tai ne viena dr. J. Stuko vadovaujama valanda. Iki šių dienų girdime New York, New Jersey ir Connecticut valstybėse 4 val. p. p.

tiksliai prasmę turinčias gausias priešagas ir griebiamės lengviausios išeities: tų dviejų ar trijų priešagų, kurios yra patogiausios, nes jų prasmė yra plačiausia, bendriausia. Nebemokame pasirinkti kiekvienam atvejui pritaikytą atskirą kalbos įrankį. Tenkinamės patogiu unisex-stretch rūbu, iš kurio nereikalaujame nei formos, nei tikslaus dydžio.

Lietuvoje dirbą kalbininkas Lionginas Pažūsis neseniai paskelbė įdomią studiją apie išsiviję spaudoje regimą priešagų vartojimo siaurėjimą. Iš studijos aiškėja, kad visą — reiškiantis, visą — malantis "inis" užplūdo mūsų išsiviję kalbą ir ketina iš jos išstumti kitas priešagas.

Su Pažūsiu pastabomis galima, jei ne visai sutikti, tai bent apie jas pagalvoti. Pavyzdžių jis duoda triuškinančiai daug; visi yra paimiti iš išsiviję spaudos. Dargi reiktų pabrėžti, kad jis medžiagą sėmėsi iš išsiviję spaudos, būtent iš tokio šaltinio, kuriame randasi per redakcijos sieta persijota, t. yra jau ištaisyta, kalba. Kokias išvadas būtų jis padaręs, jei būtų galėjęs naudoti mūsų vargšėles garsinės kalbos pavyzdžius?

Jei tikėti Pažūsiui, mūsų kalboj kasdieninė, netrukus gebėsime nuolatiniui ir įprastiniui vartoti vienatinį, visaviešminį, nepamainominį -inį!

Nesijuokime. He might be right. I mean, PILNINIAI right!

ilgomis bangomis ir 7 val. p. p. trumpomis. Kad programa būtų gyvesnė, įvairesnė ir atitiktų klausytojų reikalavimus, jis neapsėjo be talkininkų. Įvairiais klausimais čia kalbėjo įvairių pažiūrų, įvairių išitikinimų žmonės, savo sričių žinovai, politikai, kūrėjai, dailiojo žodžio menininkai, muzikai, solistai ir chorai, o taip pat ir mūsų jaunieji lituanistinių mokyklų mokiniai. Čia neliko nepaminėtas joks žymesnis lietuvių gyvenimo įvykis ar šventė. Ko negalėjo pasiekti spaudintasis žodis, tą jautriai palietė gyvas, radijo bangomis siunčiamas.

Čia kalbėjo į mus tie, kurie Lietuvą kūrė, kurie lėšas jos atstatymui aukojo ir į mus, visus klausytojus kreipėsi talkos. "LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo bangomis buvo skelbiamas Lietuvos vardas čia gimusiam, tėvų žemės nemačiusiam jaunimui ir svetimiešiams, kurie dar nežinojo, kas yra toji buvusi didinga, o dabar Maskvos raudonojo komunistinio okupanto pavergta Lietuva, o mums lietuviams ji buvo ir liko brangi ir mylima vieniems protėvių, kitiems tėvų ar mūsų pačių Tėvynė Lietuva.

Pažvelgę į šios radijo va-

landos ilgą praeitį ir įminčius pėdsakus lietuviško darbo baruose, visai pelnytai pripažinsime, jog tas 40 metų laikotarpis, kitaip sakant, du tūkstančiai transliavimo valandų iš dr. J. Stuko pareikalavo daug daugiau tūkstančių valandų pasiruošimui programoms, daug pastangų, energijos ir daug širdies bei meilės savo tėvų gimtajai žemei. Tai rodo mums, kad ši 40 metų "Lietuvos Atsiminimų" suaktis yra ne eilinio jubiliejaus šventė, kuri kartu yra ir visų klausytojų šventė, be kurių paramos ji nebūtų sulaukusi šio garbingo amžiaus.

Šiai suakčiai atžymėti gegužės 16 d. 7 v. v. yra rengiamas koncertas Kultūros Židinyje, 361 Highland Boulevard, Brooklyn. Vokalinis vienetas Vaiva, sudarytas iš Chicagos studentiško jaunimo, atliks koncertinę programą. Kolektyvo vadovas yra Faustas Strolia. Po koncerto vyks balius ir šokiai. Sekančią dieną, gegužės 17 šv. Trejybės lietuvių bažnyčioje Newark, New Jersey, bus atlaikytos koncelebracinės mišios už gyvus ir mirusius geradarius bei rėmėjus. Po mišių, 1 val. p. p. parapijos salėje, Adams Street, bus iškilmingi pietūs-banketas su menine programa.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

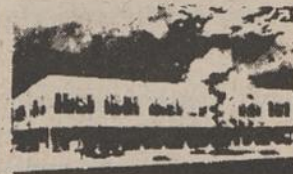
UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 3/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600 737-8601

9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642

Tel. 422-2000

Puikiausius kailius

Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką

Norman Bursteina

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Įspūdingas Antano Smetonos koncertas

Yra ypatingas estetinio pasigėrėjimo jausmas, kai stebi didelio menininko kūrybą ne vieną kartą, bet iš metų į metus, kada talentas padedamas darbo ir įkvėpimo apima jūsų dvasią, protą ir širdį.

Kaip tik toks didelis džiaugsmas apima mane, kiekvieną kartą klausiant nepaprastai puikaus pianisto Antano Smetonos.

Štai jau šešeri metai pra-

ėjo nuo to laiko, kai aš pirmą kartą išgirdau Antaną Smetoną ir tebesėku jo kūrybinį tobulėjimą su dideliu pasigėrėjimu.

Ne kiekvienais metais tas tobulėjimas buvo vienodas. Gyvenimo audros pergyventos to išsiskiriančio pianisto negalėjo nepaveikti jo koncertavimo, bet naujas įkvėpimo ir tobulumo laipsnis buvo jaučiamas jo pavasariniame koncerte gražioje Lakeland Community College salėje.

Visiškai užtarnautai tas College išrinko Antaną Smetoną iš daugelio kandidatų svarbiame "Artist in Residence" postui. Pats Antanas Smetona kukliai pastebi, kad tos pareigos privers jį smarkiau dirbti. Aišku — dideliame muzikui nėra galo tobulėjimui.

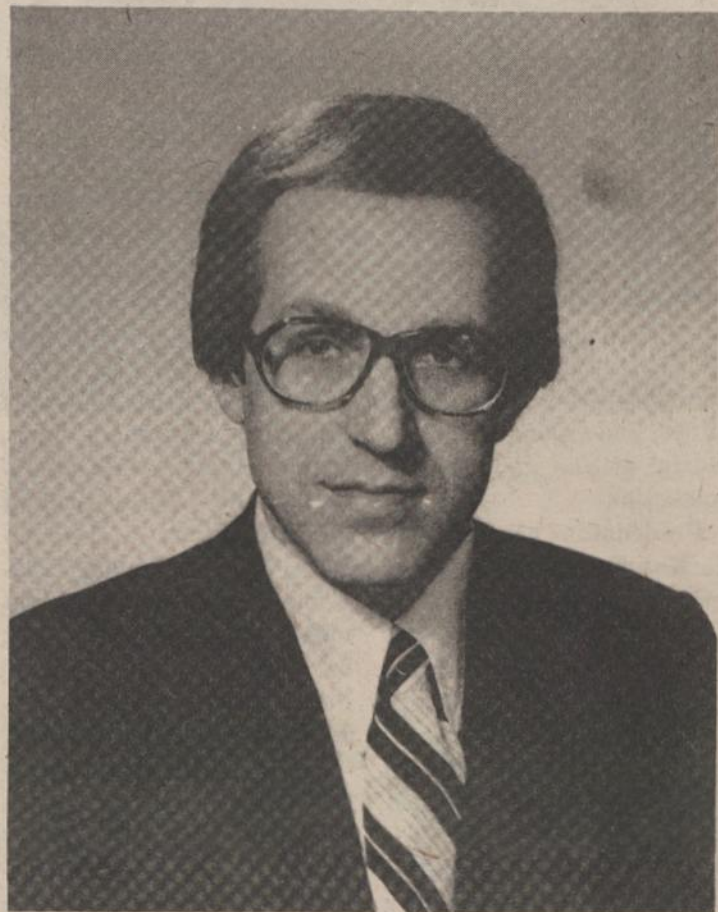
Šis koncertas sutraukė gausią publiką (salėje gali tilpti 500 žmonių). Štai skoningai parinkta programa: šešios Domenico Scarlatti Sonatos, Sonata C-minor op 13 "Pathétique"-Beethove-

no, Chopino — Polonaise B6 major Posthumons op 71, No. 2, Polonaise in E6 minor op 26 No. 2, Fantasia — Impromptu, Balade F-major. Trys piano pjesės opus po momento lyg sugrižusi

Visos kompozicijos buvo atliktos su dideliu epochos ir stiliaus supratimu.

Kiekvienam muzikos vertintojui yra žinomas tas trumpas uždelsimas po kūrinio atlikimo, kada auditorija pagauta interpretatoriaus artistiško po truputį Schubert'o.

Didžiausią pasisekimą turėjo Beethoveno "Pathétique" Sonata. Tai labai žinomas ir labai dažnai skambinamas kūrinys. Jame Antanas Smetona sugebėjo surasti savitą interpretacijos kelią — tuo pat laiku griežtai laikydamasis teksto. Tai brangintina interpretatoriaus ypatybė kuri skiria vieną didelį pianistą nuo kito.

Pianistas Antanas Smetona

Filosofiškas mąstymas sonatos įžangoj dainuojantis ramias dvasios Adagio ir paskutinės dalies veržlumas buvo atlikti dideliu įkvėpimu ir technišku tobulumu.

Didžiojo fortepijono poetas Chopino dvasia (kuris,

matyti, yra vienas iš pianisto mėgiamiausių kompozitorių) buvo jaučiama salėje Smetonai skambinant jo kūrinius.

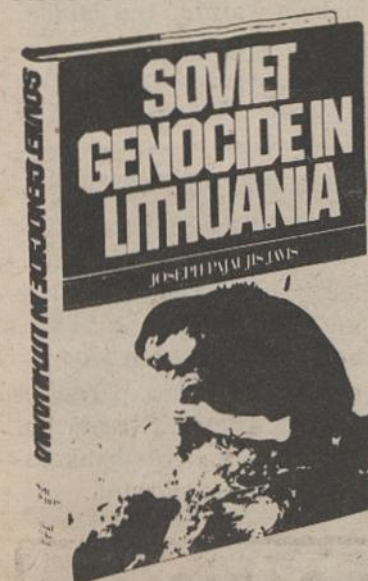
Ir vėl žinomi ir daug kartų girdėti kūriniai iš po Antano Smetonos pirštų įgavo naują žavingą gyvybę ir vėl naujai įkvėpė klausytojus savo nemirtinga dvasia.

Programoj atspausdintoj Antano Smetonos muzikalinė biografinė nušviečiamas įdomus jo nueitas muzikalinis kelias koncertuojant įvairiuose Europos ir Amerikos didmiesčiuose, kuriuose jis susilaukė puikių kritikų recenzijų.

Reikia palinkėti šiam nepaprastam lietuvių pianistui dar dažniau rodytis publikai ir džiuginti klausytojus savo meistrišku ir įkvėptu skambinimu.

Dr. Boris Chalip

NAUJOS KNYGOS

"SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA"

Tik ką išėjo iš spaudos anglų kalba knyga, kurią parašė dr. J. Pajaujis-Javis ir jos išleidimą stambesne suma finansiškai parėmė Tautos Fondas. Knygą išleido Manyland Books, Inc., 84-39 90th St., Woodhaven, N. Y. 11421. Kaina \$10.95.

Knyga turi 246 psl., yra gerai dokumentuota ir vaizdžiai parašyta. Pirmoji dalis aprašo 1940-41 m. įvykius: diplomatinės pinklės ir Lietuvos okupacijų bei inkorporaciją, toliau apie masinius areštus, tardymus, kankinimus, pirmą masinę deportaciją birželio 14-21 d. 1941, ir politinių kalinių žudynes, lietuvių tautos sukilimą ir nepriklausomybės atstatymą. Antroji dalis aprašo 1944-1954 m. įvykius: ginkluotą partizanų pasipriešinimą, naujas masines deportacijas, žemės atėmimą ir kolūkių įsteigimą, išvežtųjų sunkų likimą koncentracijos stovyklose ir ištėmimą. Įspūdingi yra gyvų išlikusiųjų pasakojimai. Yra iliustracijų, bibliografija ir dokumentų vertimai kaip priedas. Knyga techniškai gražiai išleista. Ją galima užsakyti ir iš Tautos Fondo. Rašyti: Lithuanian National Foundation, Inc. P. O. Box 21073, Woodhaven, N. Y. 11421.

Brocktono studentų grupė "Sūkurys" dalyvaus tautinių šokių šventėje Hartforde š. m. gegužės 31 d.

J. Rentelio nuotr.

AMERIKOS RYTINIO PAKRAŠČIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

RUOŠIA J.A.V. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ—HARTFORDO APYLINKĖ

1981 GEGUŽĖS 31

TRINITY COLLEGE, FERRIS ATHLETIC CENTER
BROAD STREET, HARTFORD, CT.

PROGRAMOJE 300 ŠOKĖJŲ

JIEMS AKOMONUOS 30 ASMENŲ ORKESTRAS

ŠEŠTADIENĮ GEGUŽĖS 30: 7:30 V.V. SUSIPAŽINIMO VAKARAS

LIETUVIŲ KLUBE, TAURO RESTORANE, 227 LAWRENCE ST., HARTFORD, CT.

SEKMADIENĮ GEGUŽĖS 31: 9:00 V.R. ŠV. MIŠIOS ŠVČ. TREJYBĖS BAŽNYČIOJE,
51 CAPITOL AVE., HARTFORD, CT.

2:00 V.P.P. TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

PRAŠOME BILJETUS (VISI PO \$8.00) IŠ ANKSTO ĮSIGYTI PAS BIRUTĘ MONACO,
25 RICHARD RD., MANCHESTER, CT. 06040, ČEKIUS RAŠYTI:

LITHUANIAN FOLK DANCE FESTIVAL

OWNER OPERATORS WANTED

Permanent contracts available. Midwest to West Coast operation, perishable products. Tractor requirements are 350HP or larger, sleeper cab 2 person operation, twin screw. Trailers must be 42' - 45' long, equipment age limit 4 years. Have trailers available to reliable owner operators. For more detailed information, contact: Roland Mundorf, LITTLE AUDREY'S TRANSPORTATION CO., INC. PHONE: 800-228-9182. (15-23)

OPPORTUNITY FOR CHIEF ENGINEER

to work and live in a small Congenial Company & Community. CHIEF ENGINEER with A. S. M. E. background. Exp. in pressure boilers & structural steel. Must be able to relocate. Salary neg. Send resume to Willinger Construction Service, Inc., P. O. Box 767, Helena, Ark. 72342. (13-19)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED DIE REPAIRMAN

Must have experience in repairing small progressive and compound dies. West Texas high quality stamping job shop has immediate opening for a die repairman. Must have extensive background trouble shooting and repairing small progressive & compound dies.

APPLY CALL OR WRITE TO:
PLAINFIELD TOOL OF
EL PASO INC.
6839 Commerce St.
El Paso, Texas 79914
915-779-5396 (18-23)

Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių Jaunimo Sąjungos vadovų konferencija

(3)

Palmių sekmadienis

Posėdžiai pradėti šv. mišiomis, kurias ten pat atnašavo kun. K. Pugevičius ir vietoje pamokslą perskaitė laišką iš ok. Lietuvos, priminęs, kad vakarykščiai posėdžiai atitiko gavėnios rekolekcijas.

Pradėdamas posėdį, pirm. V. Kamantas painformavo apie sėkmingą erdvėlaivio Kolumbja pakilimą. Į bendruomenės rūpesčius ir darbus įvadą padarė dr. Kazys Ambrozaitis, pastebėdamas, kad sunku išvesti ribą tarp kultūrinių ir politinių darbų. Tad ir gerai, kad LB dirba visose srityse. Didžioji lietuvių išlaikymo ir laisvinimo darbų dalis atliekama šiaurės Amerikoje ir tik mažesnėji tenka likusiems kontinentams: Europai, Australijai ir Pietų Amerikai. Nors planavimas reikalingas, bet nereikia pasikęsti planuose, o dirbti realius darbus. Šioje srityje dirba ne tik bendruomenės, bet ir kitos organizacijos bei daug pavienių asmenų.

Pranešimą papildė S. Kuprys ir A. Gureckas. Šis klausimas iššaukė visą eilę pasisakymų, paklausimų, pasiūlymų, papildymų. Pabaigoje dr. K. Ambrozaitis padėkojo už pareikštas mintis, kuriomis PLB visuomeninių reikalų komisija stengsis pasinaudoti. Šio klausimo svarstymas užtruko ilgiau, kaip programoje buvo numatyta. Paskelbta trumpa pertrauka atsigaivimui.

Po pertraukos išklaustas atskirų komisijų išvados.

Organizacijų pirmininkai aptarė visą eilę klausimų ir sutarė II PL Dienų **pelno ar nuostolio pasidalinimą**. Susitarimą pasirašė: PLB pirm. V. Kamantas, PLJS pirm. G. Aukštuolis, Kanados LB Krašto valdybos pirm. J. Kuraitė, JAV LB Krašto valdybos pirm. V. Kutkus, Kanados LJS pirm. L. Beržinytė, JAV LJS pirm. V. Volertas ir ŠALFASS centro valdybos pirm. B. Berneckas.

Švietimo komisijai vadovavo PLB švietimo komisijos narė Danguolė Keiklytė, dalyvaujant JAV ir Kanados LB švietimo vadovams. Tarp kitų reikalų, paaiškėjo, kad yra ruošiamas lietuvių kalbos vadovėlis tiems lietuviams, kur nėra lituanistinių mokyklų arba jų negali pasiekti. Visokeriopai remtina Vasario 16 gimnazija, organizuojant rėmėjų būrelius, renkant aukas

ir raginant tėvus siųsti savo vaikus.

Kultūros komisijai pirmininkavo V. Kleiza. Dalyvavo Ingrida Bublienė, Juozas Danys, Česlovas Mickūnas ir Saulius Čyvas. Tarp kitų reikalų, sutarta keistis planais, sudaryti savų kraštų kultūrinių ir meninių vienetų bei atskirus kultūrinių sąrašus. Padės platinti PLB leidžiamą V. Liulevičiaus parašytą knygą "Išėjimo vaidmuo nepriklausomos Lietuvos atkūrimo darbe" ir kit.

Socialinių reikalų komisijai vadovavo dr. A. Butkus, dalyvaujant JAV ir Kanados šios rūšies žinovams. Socialinių reikalų institucija yra gana jauna, bet atlieka konkretų darbą. Šiuo metu rūpinamasi suregistruoti vyr. amžiaus lietuvių ir paruošti planus lietuviškų sodybų steigimui, ruošti seminarus jaunimui lietuviškos šeimos klausimais, įsisavinti lietuviškas tradicijas, papročius ir t.t.

Sporto reikalų komisijai vadovavo Bronius Keturakis, dalyvaujant Pr. Bernekui, Z. Žiupsniui ir J. Šoliūnui. Sporto sąjungos: ŠALFASS (šiaurės Amerikos) ir ALFAS (Australijos) prašo pakeisti PLB konstituciją, kad sporto reikalams atstovas būtų skiriamas sporto organizacijų, o ne kooptuojamas, kaip iki šiol. Įvesti lit. mokyklose ir jaunimo stovyklose fizinio auklėjimo bei lavinimo pamokas, jaunimo kongresuose įtraukti sporto klausimais svarstybas, visais reikalais kooperuoti su mokyklų, organizacijų ir švietimo tarybos vadovais.

Politinės veiklos komisijos išvadas perskaitė adv. Saulius Kuprys. Šios komisijos posėdžiuose dalyvavo du trečdaliai visų konferencijos narių ir svarstymai užtruko ilgiausiai. Nors buvo pasisakyta daugeliu klausimų, bet išvadas labai suglaudino. Tarp kitų reikalų, pritarta JAV LB visuomeninių reikalų tarybos

Clevelandiečiai Juozas Mikonis ir Jurgis Malskis draugiškame bendruomenės pokalby su chicagiečiu Kaziu Laukaičiu.

J. Urbono nuotr.

pirm. A. Gečio iniciatyvai atnaujinti Lietuvos atstovybės pastatą Washingtone. Minint birželio mėn. įvykių, prašoma taip pat prisiminti 1941 m. sukilimą, partizanines kovas ir dabartinę rezistenciją. Konferencija užgria PLB valdybos politinę veiklą ir skatina ją plėsti visuose kraštuose. ŠALFASS vadovybė raginama išnaudoti vietos ir tarptautinius sporto renginius, Lietuvos pavergimo faktui nušviesti ir atitaisyti sovietines melagystes. Užgria ir remia lietuvių informacijos centrą, New Yorke, vadovaujamą kun. K. Pugevičiaus. Sveikina jaunus entuziastus Danutę Barauskaitę ir Antaną B. Mažeiką, kuriančius informacijos įstaigą Los Angeles mieste, profesionališkais amerikiečių metodais ir planuojančiais lietuvių problemas skleisti amerikiečių tarpe per atitinkamas jų įstaigas. Ši akcija bus vykdoma glaudžiai bendradarbiaujant su PLB ir JAV LB visuomeninių reikalų institucijomis.

Informacijos Centro New Yorke dirbamą darbą parėmė: JAV LB Krašto valdyba 2000 dol. ir PLB ir PLJS kartu 3000 dol. Kun. K. Pugevičius už paramą padėkojo.

Laikui negailestingai bėgant, pirm. V. Kamantas atsisakė dalyvių dėl kitų metų konferencijos vietos ir apimties. Pritarta panašaus pobūdžio konferencijai ir vieta parinkta ta pati Dainavos stovykla. Laikas bus paskelbtas vėliau.

Pabaigoje Romas Kasperas susumavo konferencijos eigą ir padarė išvadas.

Konferencija baigta visiems sugiedojus tautos himną.

Pirm. V. Kamantas padėkojo visiems konferencijos dalyviams, šeimininkams JAV Krašto valdybai, ypač jos vykđ. vicepirm. Jonui Urbonui už globą ir šeimininkėms už maitinimą. Užsklanda. Konferencija

buvo gausi dalyviais, parodžiusiais Lietuvių Bendruomenės dirbamiems darbams reikiamą dėmesį ir pritarmą. Reikalai buvo svarstomi dalykiškai ir problemos sprendžiamos visuotinio mastu. Reikia pasidžiaugti, kad konferencijos dalyvių didžiausiąją dalį sudarė vidurinio ir jauniausio amžiaus žmonės. Pensininkų amžiaus buvo vos keli asmenys. Jaunųjų aktyvus dalyvavimas svarstybose ir diskusijose parodė reikiamą rūpestį lietuvių išlaikymo ir laisvinimo darbe. Visi pranešėjai (ir jaunimas) buvo gerai pasiruošę, pranešimus padauginę ir įteikę konferencijos dalyviams. Tas tik parodo kiek dėmesio ir rūpesčio skiria pasiimtų pareigų atlikimui.

Ant atskiro stalo sudėti "Pasaulio lietuvių" numeriai bei kiti leidiniai teikė malonų vaizdą, tuo labiau, kad jų tarpe buvo ir atsilikusios praeitų metų laidos ir šių metų pirmas numeris.

Spandau tvirtovės fantomas. Rudolf Hess, 87 metų amžiaus, nuo 1947 m. kaip fantomas uždarytas vienas Spandau tvirtovės kalėjime Vakarų Berlyne. Jis buvo Nuremberge nuteistas kalėti iki gyvos galvos už "dalyvavimą ruošiant karą". 1941 m. jis lėktuvu slaptai nuskrido į Angliją pasiūlyti anglams taiką. Jo 1 minutės išlaikymas kalėjime kainuoja sąjungininkams 300 dol. Ji saugo 37 kareiviai, 20 sargų, yra 21 tarnautojas, 4 gydytojai, 1 virėjas ir 1 pastorius.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

PRO MĖLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGIA

PASIKALBĖJIMAS SU SAVIMI

Nėra retas atsitikimas parke, gatvėje ar autobuse pastebėti žmogų, garsiai kalbantį su savimi. Jeigu toks kalbėtojas yra mažas vaikas, nekreipiame į jį dėmesio arba jam net nusišypsoms lyg pritardami. Jei kalbasi su savo nematomu antrininku senelis pensininkas, irgi labai nenustembame, nes žinome, jog tai sklerozės padarinys. Bet kiek labiau susirūpiname, prieš save pamatę ir išgirdę su savimi karštai besiginčijantį dar nepernokusio amžiaus pilietį, ypač jeigu jis kažkokiam mums nematomam savo priešiui net grumoją kumščiomis ir jį nepraustaburniškai keikia. Nuo tokio žėgliuotojo tenka skubiai pasitraukti į šalį, nes gali ir pats nekaltai gauti į sprandą.

O vis dėlto kartais įdomu ir pasiklausti, koks gi kirminas šitam nelaimingajam jau taip skaudžiai graužia paširdį, kad jis net prieš bailiai besidairančius praeivius nepajėgia užsičiaupti? Štai, pavyzdžiui, žingsniuojame paskui kažkokį sau rankomis skerėčiojantį poną Joną Jonaitį ir girdime tokį tarp jo vardo ir pavardės vykstantį sutrupėjusių žodžių dialogą:

Jonas: Nereikia kiekvienam svirpliui nusileisti!.. Nors jis ir savame užpečkyje skardentųsi...

Jonaitis: Aišku. Aš esu Aš!.. Ir dar kartą Aš!.. Tegū tie šunsnukiai ir loja... Tegul ir kanda į kelnų atbrailas, o galvos vis tiek nepasieks!

Jonas: Žinoma. Kas jie?.. Nykštukai!.. Net ir savieji.

Jonaitis: O kas yra tie savieji?.. Bliaunanti avinų banda!.. Kur ją piemuo pavaro, ten ir eina...

Jonas: Na, gal taip nesykykim... Dar kas parašys, kad ir aš esu tos bandos avinas...

Jonaitis: O jeigu man reikia, tai laikinai galiu pabūti ir jautis, ir asilas, ir avinas...

Jonas: Žinoma, dėl savo labo galima prieš minią išsitraukti ir kengūros uodegą...

Jonaitis: Tegul ir kengūros!... Vis tiek aš už anuos gudresnis... Man ir ant savo rezidencijos stogo užlipus galva nesvaigsta...

Jonas: Žinoma, kuo ankščiau stovi, tuo geriau esi tautos matomas... Ir istorijoje būsi stambesnėm raišlėm įrašytas... Stambesnėm net už visus pirmininkus ir už mūsų laikraščio redaktorių...

Jonaitis: Koks jis redaktorius?.. Neturi savo nuomonės ir spausdina net visokių kitaminčių svaichiojimus!.. Kurlink jis suka savo liežuvių ir politinį vairą?

Jonas: Į komunistų bučių!.. Ar ne?

Jonaitis: Šššš! Šito argumento dabar nesakykime!.. Jį galėsiu pavartoti vėliau... Kai bus pribrendusi patogi situacija...

Jonaitis: Tada ir laikraštis jau bus ne kažin kokių "mūsų", o tik mano vieno neklaidingos nuomonės reiškinys... Ir toks mano kovos kirvis, kad juo per vieną dieną galėsiu nukapoti nosis ne tik visiems savo priešams, bet ir vadinamiesiems "mūsų" leidėjams...

Jonas (labai patenkintas garsiai juokiasi). Tikrai geniali mintis!

Jonaitis: Taip. Tik kelyje į ateitį, ar tu būtum draugų ar priešių tarpe, visada laikyk kišenėje štai tik šį visokią pasisekimą garantuojantį talismaną...

(Čia Jonas Jonaitis išsima iš kišenės stambų akmenį ir jį pasigėrėdamas apžiūrinėja).

Dabar jau ir praeiviui tenka skubiai sprukti nuo šaligatvio, kad šis savikalbis iš entuziazmo juo netrenktų į kaklą.

RIZIKINGA DRĄSA PRIEŠ NEŽINOMĄ ATEITĮ

Dr. J. Balys, "Naujojo vilty" polemizuodamas su A. Mažiuliu ir V. Maciūnu, mums pateikia ir tokį istorinių įvykių atsiminimų žiupsnelį:

"...Tiesa, kad aš buvau Krėvės laidotuvėse Philadelphiaje, nusilenkiau prie jo karsto ir atsiklaupiau minutėlei ant tam reikalui pastatytos klaupkos. Poterių nekalbėjau, bet susikaukęs pagalvojau apie žmogiško likimo kelius. Tačiau visiškai netiesa, kaip rašo A. Mažiulis, kad Balys "vėliau pasilenkė ir pabučiavo Krėvės ranką." Pagal lietuvių liaudies tradicijas, ypač vaikams liepia bučiuoti pašarvotų tėvų rankas ir net kojas, kad paskum numirėlio nesibijotų. O aš Krėvės nei gyvo nesibijojau, kai jis buvo visoj savo galybėj."

Mes manome, kad ir labai drąsiam dr. J. Baliai vis dėlto dėl atsargumo vertėjo prie karsto sukalbėti bent pagonišką poterėlį, nes dar nežinia, kokią atsakingą garbės vietą Krėvė yra užėmęs Anapus baltų debesėlių. Be to, galvodamas "apie žmogiško likimo kelius", gerb. daktaras turbūt nenumatė ir tokios tragiškos galimybės, kad A. Mažiulis, V. Maciūnas, Br. Raila, B. Nemickas, B. Bieliukas ir kiti jo priešai ateity suklupę ga-

MISERY

Rengiam žygių jubiliejus,
Kuriam laisvės dainą, —
Viskas, velniui nugalėjus,
Po velnių nueina:

Stelbia maldą motorolas,
Gundo sielą kūnas,
Veda lovon generolas,
O kovon — kalbūnas.

Už tėvynės meilę gryną
Perkama ponystė,
Patriotą numarina
Uošvė komunistė.

Kai ant kapo pasisėjam
Rūtą prie lelijos,
Giedam, raudam ir dūsėjam,
Degtine palijus, —

O iš sėklos, atseiktos
Dangiškos Madonos,
Stiebias dalgis, kūjo kotas
Prie žvaigždės raudonos...

li bučiuoti jo paties atšalusią ranką, nuoširdžia malda dėkodami, kad jis pagaliau numirė... Na, o tuo metu tarybininkai, kurie jau dabar 14 kartų minėjo jo veikalus, gali velioniui parašyti graudžiausią nekrologą ir dar už akių apdovanoti medaliu...

MUMS RAŠO

Fotografai būtų sugriovę žmogaus ateitį

Ponai laikraščių
Redaktoriai,

Nors ir malonu savo veidą paregėti laikraščiuose, bet jeigu jau spausdinate žmogaus fotografiją, tai pagalvokite ir apie tą žmogų ir negriaukite jo gyvenimo. Va, kad ir mano nelaimė:

(Nukelta į 8 psl.)

BRANGIOJI KOTRYNĖLE, dangaus palaimintoji mano Balandėle!

Nors Tu Lietuvoje ir sulesei mūsų jaunos šeimyninės laimės trupinius, Vokietijos tremtyje su amerikonių kareiviais per naktis ieškodavai švabų kviečiuose ir bulvienojuose paparčio žiedo, įgundei mane į spekuliaciją silkėmis ir pasodinai į kalėjimą, o Amerikoje susilavei į sterblę pusę mano santaupų ir mano Cadillacu pabėgai su kažkokiu barzdyla į nežinią, — viską Tau atleidžiu ir dovanuju, tik tai sugrįžk dabar į Tave mylinčio vyrelio išskėstą glėbį bent gilių pensininkystės gale man akių užspausti.

Baltoji žuvėdrėle, aš vėl
pirkau naują automobilį ir
vasarnamį Floridoje.

Tave amžinai mylintis

Tavo

Vinculis

Sovietų Sąjungos ir Lenkijos žaisminga ideologinė draugystė, lenkiškojo komunizmo esencijai susikoncentravus į uodegą.

PRO MĖLYNUS AKINIUS...

(Atkelta iš 7 psl.)

niausiai būdavau pastatytas tarpe gausybės butelių už stalo ir jau užsimerkęs. Tai gi savo laimę ir meilę atgavau tik patsai pas savo gražutę nuvažiavęs ir per didelį vargą apsireiškęs toks, koks esu močiutės pagimdytas.

Nukentėjęs

SEKMINGO GYVENIMO GAIRĖMS

• Jeigu rengiesi būti judriu visuomenės veikėju ir nenori per anksti susikompromituoti, tai pirmiausia įsigyk dvi rašomąsias mašinėles: vieną kasdieniniams reikalams, o kitą — tik anoniminiams laiškam ir su skirtingu šriftu.

• Jeigu esi jautrios sąžinės žmogus, niekad nesileisk draugų nemokamai vaišinamas, nes bus labai nepatogu gražinti skolą, kai jie rytoj gal jau bus tavo nepermaldausiami priešai.

• Giminės garbei išsaugoti labai patartina sūnų krikštyti tuo pačiu tėvo vardu. Tada biografijose tėvo kvailystės bus galima priskirti dar nesubrendusiam sūnui, o sūnaus išdaigas — persenusiam tėvui, ir abu liks pakankamai nesusimurzinę.

IŠ PROVINCIJOS

L. B., Calif.

Baisi nelaimė

Mūsų šeimoje įvyko tikrai baisus sukrėtimas. Jūs tik įsivaizduokite! Net ligi 19 metų mes auginame savo vienturtę dukrelę, kaip aguonėlę lietuviškame darželyje tik savo paguodai ir tėvynės pagražinimui. Ir mūsų Aneliukė jau buvo beveik šventa. Ji vengė ir vyrų draugijos, ir buvo nusižeminusi prieš vyresnius ir mokytesnius, ir paslaugi ligoniams, ir tokia pamaldė ir skaisti, kaip ir jos motinė, jėg net prisiegavojo, kad stosianti tik į vienuolyną. Ir taip, ligi vietiniai mūsų ištvirtėliai prigundė ją į vaidinimus ir net nusivežė į Chicagos teatrų festivalį.

Ir ką jūs pasakysite! Iš ten mūsų dukružėlė grįžo jau ne iš dūšios ir ne iš kūno neatpažįstama. Vienuolyno ir poterių dabar jai ne iš tolo jau neužsimink, o klausydama mūsų dorovės pamokymų, delnais užsišpaudžia ausis. Ji mums net

CAPE COD

PROF. KUN. S. YLA PAS
CAPE COD LIETUVIUS

Cape Cod lietuviai leidžia čia savo pensininkų dienas gražiai ir nuoširdžiai tarp savęs bendradarbiaudami. LB apylinkės valdybos rūpesčiu prof. kun. S. Yla atvyko čia prieš Velykas atlaikyti lietuviškas pamaldas. Jis sustojo pas LB apyl. pirmininką V. Zidžiūną, kur draugų būrelyje pavakariavo.

Balandžio 9 d. 11 val. Centerville kat. bažnyčioje kun. S. Yla atlaikė lietuviškai visas pamaldas, pasakė labai įdomų ir gavėniai pritaikintą pamokslą ir išklaušė išpažinčių. Po to E. ir S. Mineikų sodyboje kun. S. Ylai ir kitiems buvo paruošta pusryčiai.

Tautiečiai labai dėkingi valdybai už pasirūpinimą ir ypač prof. kun. S. Ylai už atvykimą ir suteikimą visiems tikro lietuviško religinio susikaupimo valandėlę.

Rašant žinutę apie Cape Cod Vasario 16 d. minėjimą nebuvo paminėta, kad pagrindinis kalbėtojas buvo jaunosios kartos atstovas čia gimęs ir mokslus išėjęs inž. Ed. Meilus jr. Jis pirmiausia anglų kalba priminė šios dienos minėjimo reikšmę ir Lietuvos himno žodžius ir jų prasmę.

Po to gražia lietuvių kalba priminė, kad reikia daugiau jaunimo įtraukti į lietuviškos veikimą ir jos išlaikymą, nes Lietuvos garbiną praeitis siekianti virš 700 metų skatina, o dabartis reikalauja veikti ir eiti vieningai ir energingai dėl Nepriklausomybės atstatymo.

Po to K. Barūnas, J. Barunienė ir E. Janulaitis labai įspūdingai padėklamavo ištrauką iš B. Brazdžionio poemos "Vaidila Viliūnas". Minėjimas baigtas Lietuvos himnu.

Pirmininkas V. Zidžiūnas nuoširdžiai padėkojo klebonui F. J. Perry, kuris pasakė labai gražų pamokslą net su evangelija palyginęs Lietuvos kančių kelią ir dabartinę sovietų okupaciją. Taip

spiegdama šaukia, kad dabar jau esanti artistė ir josios kelias — tik į Hollywoodą. O svarbiausia — pradėjo gerti kaip šiaučius ir gaudyti vyrus kaip lapė gaidžius, nes girdi tikrai artistei to būtinai reikia...

Kas dar bus iš jos vėliau, nežinome, bet šia savo nelaimę norime ir kitus įspėti: neleiskite savo dukrelių į visokias teatrų zobovas, nes ten jas tuoj pat ir piktą dvasia užbovina!

Apsiverkė tėvai ir senelė

pat leido naudotis sale susirinkimui.

Aukos laisvinimo reikalams buvo renkamos laisvo apsisprendimo principu. Surinkta virš \$1100. Ypatingai gili padėka priklauso visiems, ypač mūsų gausiems aukotojams: J. S. Kontrimams paaugavusiems 250 dol., F. Mandeikiui — 100. Po \$50.00 — G. V. Jančauskai, E. S. Mineikos, S. P. Šlapeliai ir M. V. Zidžiūnai, visi kiti mažesne sumomis.

Po to buvo bendra kavutė su ponių keptais pyragaičiais.

Vasario 16 minėjimo proga buvo įteikta Cape Cod Community College Bibliotekai 5 knygos ir užprenumeruota Lituanus.

Tą pačią dieną (vasario 16 d.) kaip tik išpuolė Washingtono šventės Dienos minėjimas, tai vietos dienraštis Cape Cod Times įdėjo stambia antraštę — "Today's Special for Lithuanians, too" primenant, kad mes lietuviai minime savo šventę, kaip kad amerikiečiai mini Washingtono šventę.

Įdėta gana ilgas straipsnis apie Lietuvą taip pat įdėta nuotrauka tautiniais rūbais apylinkės vicepirmininkės G. Jancauskienės įteikiant prof. dr. T. Remikio knygą: "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980" College Bibliotekos direktoriui G. Masterson. Už dovanotas knygas College išreiškė nuoširdžią padėką pareikšdamas, kad tai pagelbės daugiau studentų ir profesionalų susipažinti su Lietuvos istorija ir dabartine padėtimi.

Nors Cape Cod klimatas yra geras ypatingai vasarą ir rudenį malonus, bet žiemos metu dažnai būna šalta ir nemažai sniego. Turime nemažai buv. "Dievo Paukštelio", kurie žiemai išskrenda į šiltesnius kraštus Jucėnai, Mackevičiai ir D. Stapulionienė, kurie turi nuosavybes ir Floridoje tai gyvena po pusę metų Floridoje ir Cape Cod.

Rūteniai ir Kontrimai buvo išvykę į Floridą, o Vizgirdai į Los Angeles ir Hawaii. Dalis jų jau parskrido, o kitų dar laukiame.

Kadangi su pavasariu atplaukia ir žuvis ir silkės ir vėliau unguriai tai mūsų žuvininkų kadrai tvarko savo įrankius ir meškeres, kad galėtų savo mėgiamu sportu pasidžiaugti ir žinoma šviežių žuvelių kepsniu svečius pavaišinti. (ej)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES LICENSED PRACTICAL NURSES FOR ALL SHIFTS Must have an Ohio License. 40-hour work week. Civil Service status. 10 paid holidays. Paid Annual Vacation—Retirement Benefits... Many fringe benefits. We are an Equal Employment Opportunity Agency. Apply to: Mr. William Spears, Nursing Home Administrator, Ohio Veterans Home, Sandusky, Ohio 44870. Phone: 419-625-2454. (13-19)

Nauja Slavos Žiemelytės plokštelė "Su Jumis", kuri gautama pas spaudos platintojus arba užsisakant tiesiog pas solistę šiuo adresu: S. Žiemelytė, P. O. Box 552 Station "U", Toronto, Ont. M8Z 5Y9. Kaina 7 dol. Solistei akompanavo muz. J. Govėdas.

"Amber Holidays"

1981 M. EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

birželio 18 — \$1148.00	
liepos 6 — \$1068.00	rugsėjo 3 — \$1148.00
(su Varšuva)	rugsėjo 17 — \$1059.00
liepos 20 — \$1112.00	rugsėjo 24 — \$1059.00
rugpiūčio 3 — \$1112.00	spalio 8 — \$1019.00
rugpiūčio 19 — \$1382.00	gruodžio 26 — \$ 979.00
(su Ryga)	

Visos grupės aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

REGISTRACIJOS REIKALU KREIPKITĖS Į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Ištaigai vadovauja:

Aldona ADOMONIS ir Albina RUDZIŪNAS

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT #TA 0324

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DR. DOVAS ZAUNIUS (61)

Dr. Albertas Gerutis

Atsistatydino gubernatorius Antanas Merkys

— Kaip, pone profesoriau, vertinate Haagos tribunolo sprendimą? — buvo paklaustas prof. Roemeris.

— Laikau jį Lietuvai labai svarbiu. Sprendimo interpretavimas platus. Jis juridiskai pagrįstas ir iš jo motyvų bus galima daryti išvadų įvairius klausimus sprendžiant.

Dėl šešto punkto, liečiančio Klaipėdos seimelio paleidimą, mums nuliūsti netenka. Nors aš pareiškiau dėl to punkto savo atskirą nuomonę, bet jo neigiamą išsprendimą nelaikau tokiu blogu. To punkto išsprendimas — savo rūšies kompromisas. Iš vienos pusės, nežiūrint palankaus Lietuvai sprendimo, mes turim būti Klaipėdos reikaluose atsargūs, o iš kitos pusės tas punktas nepatenkintai vokiečių viešajai opinijai sako, kad Haaga yra objektyvi.

— Kaip, pone profesoriau, bendrai žiūrėti į vokiečių spaudos nepasitenkinimą?

— Grįždamas per Vokietiją, jos spaudoje skaičiau aštrių priekaištų ir puolimų Haagai, ir Lietuvai. Bet galų gale kas kreipėsi į tarptautinį tribunolą, Kas šaukėsi ten teisės globos?

Juk ne Lietuva, o patys vokiečiai prašė bylą iškelti. Tai ramiai reiktų sprendimas ir priimti. Haagos autoriteto joks triukšmas sumažinti negali.

Svarstydamas bylą, tribunolas neėmė dėmesin valstybinių jėgų santykios, o interpretavo klausimą iš esamų aktų.

Jis siekė suprasti šalių norą, o koks sprendimas joms bus geras ar blogas, su tuo nesiskaitė. Haagos tribunolo teisėjai vadovavosi tik savo sąžine ir tuo Haaga savo autoritetą išlaikė. Ji jo nustotų tuo atveju, jei stipresni panorėtų diktuoti, kad teismas jiems tarnautų. Tuomet jis jau nebūtų teismas.

— Koki Tamstos šiaip išpūdziai iš bylos?

— Kaip teisėjas, aš buvau ypatingoj padėty ir dėl to daug ko pasakyti negalėsiu. Kai kada mūsų visuomenėj netikrai interpretuojamas Haagos teismas. Teisėjai nėra joki valstybių atstovai. Jie renkami Tautų Sąjungos tarybos ir plenumo.

Kai kurie jų išrinkti net prieš savo valstybių vyriausybių norą. Kalbant apie pačią bylą, reikia pasakyti, kad ji buvo viena sunkiausių. Joje buvo paliesti ne vien konvencijos, bet ir konstitucinio pobūdžio klausimai.

Tokius klausimus Haaga svarstė pirmą kartą. Kaip rimtai Haagos teismas į bylą žiūrėjo, jau liudija jos nagrinėjimo laikas. Ji svarstyta daugiau kaip du mėnesius. Tai buvo nelengvas dalykas. Juk reikia atsiminti, kad net teisme iš trijų vienos valstybės teisėjų atsiranda nuomonių skirtumų, o kur 15 teisėjų ir dar žymių teisininkų, kurie priklauso įvairioms valstybėms su skirtingomis teisės ir valstybingumo koncepcijomis.

Vien neviešų posėdžių teismas turėjo į 40-50. Bylą svarstant, pasireiškė didelis teisėjų drausmingumas ir sąžiningumas. Visų jų bendras amžius apie 1000 metų. Kai kurie jų, kaip rumunas Nagulesku, savo kraštus turi milijonierių vardą, prapratę prie komforto. Sėdėti jiems teisme — tik nuostolis. Tačiau per visus posėdžius neatsitiko, kad kuris nors teisėjų būtų suvėlavęs bent 5 minutėms.

Jie nuodugnai su byla susipažino, įdėjo į ją daug darbo. Plačioji publika gal matė tik tiek, kad sėdi 16 senyvų Aklosios Temydos žynių, tylinčių kaip sfinksai. Ne, teisėjai neviešuos posėdžiuos buvo gyvi žmonės, strategai. Jie, ieškodami tiesos, karštai gynė savo argumentus: siekė jais ir kitus įtikinti. Ėjo smarki intelektualinė kova. Čia pat aš noriu pabrėžti, kad teismui buvo susidarius labai graži nuomonė apie Lietuvos vyriausybės agentą p. Sidzikauską. Jis gražiai ir taktingai pasirodė, daug dliro.

Labai atkakliai gynė savo nusistatymus ir signatarų agentai. Haagos teismo narių objek-

tingumo naudai ir vėl tenka pasakyti, kad teisėjų argumentų linija ne visuomet sutapdavo su savo šalies vyriausybių agentų linija. Sprendimo autorius Klaipėdos byloje yra anglas teisėjas Cecil Hurst".

Šia proga galima pastebėti, kad Cecil Hurst, prieš jį išrinkus Haagos teismo teisėju, buvo britų užsienių reikalų ministerijos teisinis patarėjas.

Palyginus su byla dėl geležinkelio susisiekimo per demarkacijos liniją tarp Lietuvos ir Lenkijos, Klaipėdos byla buvo žymiai sudėtingesnė ir su jos vienokiu ar kitokiu išsprendimu susieti padariniai turėjo itin svarbos reikšmės visam Lietuvos valstybės gyvenimui. Užsienių reikalų ministras Dr. Zaunius buvo teisingas, pareikšdamas po sprendimo, kad "iLietuvai nuo širdies nukrito ne akmuo, bet kalnas".

Deja, greit paaiškėjo, kad joks aukščiausio teismo žodis negalėjo Lietuvos apsaugoti nuo smurto, kuriuo Klaipėdos kraštas 1939 m. kovo mėnesį buvo atplėštas. Tačiau visa tai nė kiek nemažina teismo sprendimo reikšmės. Kiekvienas lietuvis gali pagrįstai didžiulius, kad nepriklausomoji Lietuvos valstybė laimėjo visas bylas, kuriose ji Haagos teisme figūravo kaip šalis.

Nepriklausoma Lietuvos valstybė pasireiškė to laikotarpio tarptautinėje bendruomenėje kaip stropi prisiimtųjų prievolių gerbėja, bet ji lygiu būdu atkakliai gynė savo teises. Lietuva vedė tikra žodžio prasme nepriklausomą politiką. Ji nepabūgdavo stoti piestu prieš galingus oponentus, jeigu būdavo paliečiamos jos gyvybinės teisės. Sėkmingas interesų apgynimas aukščiausiam to meto teisme byloja, kad lietuvių tauta bei Lietuvos žemių genijus pagimdydavo šviesuolių, kurie sugebėdavo savo išmone sėkmingai atremti pasikėsinimus į svarbius valstybės interesus. Kol tarpvalstybiniuose santykiuose, bent šiaip taip, vyravo tarpusavio teisių bei pareigų dėsniai, Lietuva galėjo naudotis savo nepriklausomybe. Padėtis iš pagrindų pasikeitė, kai įsiviešpatavo nuogos jėgos principai. Įsigalėjus vokiškajam nacionalsocializmui, Lietuva 1939 metais nustojo Klaipėdos krašto, o po metų rusiškasis bolševizmas, hitlerinės Vokietijos laiminamas, sutrempė Lietuvos valstybę.

56. Atsistatydino gubernatorius Antanas Merkys

Ryšium su susipratusiems lietuviams nepalankiais Klaipėdos seimelio rinkimų rezultatais atsistatydino gubernatorius Antanas Merkys. Visuotinį nusivylimą sukėlusieji rinkimų rezultatai buvo aiškinami, kaip krašto gyventojų daugumos nepritarimas gubernatoriaus politikai. Bet iš tikrųjų Merkys turėjo būti "paaukotas", kai paaiškėjo tokie rinkimų rezultatai.

Iš visų Klaipėdos krašto gubernatorių Merkys ilgiausią laiką pasiliko pareigose, nuo 1927 m. rugpiučio mėn. iki 1932 m. gegužės 19 d., kaip lygiu būdu jis buvo ryškiausia asmenybė tose pareigose. Bet ir Merkiui nepavyko pasiekti teigiamo persilaužymo krašto gyventojų daugumos nuotakose. Direktorijos pirmininko Boettcherio atstatymas iš pareigų ir ryšium su tuo Vokietijos vyriausybės tyčia sukelstasis ir smarkios propagandos palydėtasis ginčas nesusilaukė vietiniuose gyventojuose lauktojo palankaus atgarsio ir nesužadino juose noro pagaliau nusigręžti nuo vokiečių bei vokietininkų vadovautų partijų. Jos ir gegužės 4 d. išrinktame seimelyje turėjo didelę persvarą, o susipratusių lietuvių sąrašai nepadidino savo atstovų skaičiaus.

Kaip tik tuo metu, kai vyko intensingi pasiruošimai Klaipėdos statuto aiškinimo bylai Haagos teisme, įvyko reikšmingi pasikeitimai vadovaujamuose organuose Klaipėdos krašte.

Atsistatydinus A. Merkiui, gubernatorium paskirtas Vytautas Gylys, iki tol ėjęs generalinio konsulo pareigas Londone. Toks pasirinkimas akivaizdžiai rodė, kad vyriausybė buvo nusistatčiusi iš pagrindų pakeisti savo politiką Klaipėdos krašte. Naujasis gubernatorius atėjo į Klaipėdą iš diplomatinės tarnybos. Jis neturėjo užnugario Lietuvos politiniuose sluoksniuose ir tegalėjo vykdyti vyriausybės instrukcijas, pats nieko nei pridėdamas, nei atimdamas. E. Simonaitis man pasakojo, kad tokio tipo gubernatoriai (o panašių gubernatorių buvo ir daugiau) Klaipėdoje pašaipiai buvo vadinami "laiskanešiais". Anot Simonaičio "tokie gubernatoriai tikrai perduodavo direktorijai centro vyriausybės laiškus" (raštus) ir vėl centro vyriausybei direktorijos laiškus.

Bet po kartaus nusivylimo išsukusių seimelio rinkimų Kauno vyriausybė, matomai, panoro išbandyti naujus metodus. Diplomato paskyrimas gubernatorium, kuris negalėjo įvykti be užsienių reikalų ministro pritarimo, turėjo simbolizuoti politinių metodų pakitėjimą. Bet ilgai netruko, kol paaiškėjo, kad mūsų vyriausybė tuo, deja, nieko nelaimėjo. Kaip tik tuojuo po to, kai Haagos tribunolas paskelbė mums palankų sprendimą, Vokietijoje įsigalėjo nacionalsocializmas. Jis persimetė ir į Klaipėdos kraštą. Centro valdžios autoritetas, nežiūrint Haagos sprendimo, tolygio smuko.

Paskutinį V. Gylio gubernatoriavimo mėnesį aš pats buvau paskirtas gubernatūron ir galėjau įsitikinti, kokį visuotinį nerimą susipratusių lietuvių tarpe kėlė nacių įsigalėjimas Klaipėdos krašte. Po Gylio mūsų vyriausybė nusistatė vėl pagrindinai pakeisti savo laikyseną ir 1933 m. pasiuntė Klaipėdon gubernatorium tokią dinaminę asmenybę kaip Dr. Joną Navaką. Jo vartoti metodai ne visuomet susilaukdavo pritarimo net ir pačiu lietuvių tarpe. Bet ir naujieji metodai nepajėgė paveikti krašto gyventojų daugumos (taigi ir vietinių laukininkų) politinio nusistatymo. Ir Navako laikais buvusiuose seimelio rinkimuose susipratusių lietuvių sąrašai neįstengė į seimelį įvesdinti daugiau atstovų. Liko, kaip buvę, penki atstovai.

Bet grįžkime atgal. Nelaimėjus rinkimų, E. Simaičio vadovautoji direktorija gavo atsistatydinti. Nauju direktorijos pirmininku 1932 m. birželio 6 d. (taigi, tik dvi dienas prieš Haagos tribunolo posėdžių pradžią) paskirtas Dr. Ottomar Schreiber (Šreiberis). Savaime kilimo ne iš Klaipėdos krašto, tik 1922 metais įsikūręs Klaipėdos krašte, jis buvo masonų ložės vadovas ("Meister vom Stuhl"). E. Simonaitis savo atsiminimuose liudija, kad Dr. Šreiberis savo karjeros pradžioje (jis dirbo prekybos ir pramonės rūmuose) buvęs lojalus, kol nebuvo įsivėlęs į politiką.

Birželio 14 d. seimelio posėdyje Dr. Šreiberis perskaitė jo vadovautos direktorijos deklaraciją. Iš jos išryškėjo, kad naujoji direktorija su dideliu pasitikėjimu žiūrėjo į Haagos teismą, kuris kaip tik prieš kelias dienas (birželio 8 d.) pradėjo posėdžiauti, o iki deklaracijos perskaitymo seimelyje buvo jau pasisakę (Lietuvai nepalankia prasme!) keturių signatarinių valstybių agentai. Agentų kalbos, be abejo, kėlė ne tik Šreiberiui, bet ir kitiems vokiečiams daug vilčių. Lietuvos interesų gynėjas V. Sidzikauskas savo kalbą Haagoje baigė tik birželio 14 d., taigi kai seimelyje svarstyta direktorijos deklaracija.

Maniau, kad pravers susipažinti su naujojo direktorijos pirmininko deklaracija, nes ji būdinga ano meto seimelio daugumos nusistatymui pavaizduoti.

"Direktorijos nuomonė dėl Klaipėdos autonomijos vargu ar bereikalausianti paaiškinimo, nes ji pripažįsta žinomą vienodą nusistatymą didelės seimelio daugumos. Aš noriu mūsų nusistatymą dar kartą šitaip pareikšti: Pagrindinius Statuto dėsnius mes matome tame, kad jis nori apsaugoti Klaipėdos kraštui jo paveldėtas teises bei jo gyventojų kultūrą ir todėl kraštui užtikrina valdymą demokratiniais principais. Kur Statuto tekstas palieka vietos bet kurioms nuomonėms ir aiškinimams, turi būti atmetami visi tokie samprotavimai, kurių išvados neatitinka šiems Statuto pagrindiniams dėsniams.

(Bus daugiau)

Iš Lietuvos pagrindžio laikraščio 'Vytis' (1980)

Vilnius ir vilniečiai estų disidentų akimis

(3)

Mart Niklus

Vilniečiai (tame tarpe ir disidentai) gali be perstojo pasakoti atvykėliams apie Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ankstesnį blizgesį, apie jos galingus valdovus, apie šventus vyrus, ir dar šventesnes vietas (kurių pasitaiko vos ne kiekviename žingsnyje). Tačiau paprašius papasakoti ką nors apie dabartinės Lietuvos gamtą — pvz., kur pats aukščiausias kalnas arba giliausias ežeras, yra ar ne Lietuvoje tokių augalų ir gyvūnų, kokių nėra Estijoje — daugelis susigėdė nutils. Pasiteisinama specialiu žinių stoka. Mano manymu, negali būti tikro patriota tas, kuris apsiriboja tik istorija arba religija ir kuriam stinga akių ir ausų, kad pasidomėtų tėviškos gamta. Nekalbėsiu čia apie aplinkos apsaugą, nebandysiu aptarti slaptos atominės elektrinės statybos netoli Rytų Lietuvos Nacionalinio parko tikslo. Kaip buvęs zoologas, šio išvykos metu norėjau atnaujinti žinias, susidaryti nuomonę ir atkreipti dėmesį į tokius objektus, kurių negali pastebėti eilinis turistai. Šioje srityje mano gidai, deja, negalėjo man padėti.

Mano studentavimo laikais pas mane Tartu viešėjo jaunas lietuvis — zoologas, su kuriuo buvau susitikęs 1957 m. Vilniuje. Lig šiol saugau laiškus ir nuotraukas — šios pažinties prisiminimą. Vėliau jis pradėjo dirbti ką tik įsteigtame Lietuvos TSR MA Zoologijos ir parazitologijos institute, gavo mokslinį laipsnį, išspausdino daugybę mokslinių darbų, važinėdavo į užsienį ir tapo vienu žymiausių lietuvių ornitologų. Po mano suėmimo 1958 m. mūsų santykiai dėl politinių motyvų nutrūko. Per sekančius 20 metų jis ne kartą buvo Estijoje, bet mes daugiau nesusitikome. Dabar, atvažiavęs į Vilnių po gana ilgo laiko tarpo, nusprendžiau surasti savo kolegą. Man nepasisekė — jis pakeitė ir gyvenamąją, ir darbo vietą, o kai pagaliau suradau naują jo darbavietę, ten atsakė, kad jis ką tik išėjo atostogų.

Vis dėlto, klaidžiodamas ir be kitų pagalbos sužinojau kai ką įdomaus. Vilniaus priemiesčių miškuose ir soduose vynuoginė sraigė (*Helix pomatia*) yra įprastas reiškiny, tuo tarpu pas mus Estijoje ji aptinkama tik kai kuriuose vakariniuose parkuose ir yra saugoma. Viena sostinės knygynų nusipirkau K. Balevičiaus knygą "Lietuvos TSR gam-

tos paminklai", kitoje vietoje gavau nelimituoto Lietuvoje žurnalo "Mūsų gamta" atskirus numerius. Vartydamas juos, susidariau nuomonę, kad moksliniai gamtos tyrimai ir veikla dėl jos apsaugos šiuolaikinėje Lietuvoje siekia pasaulinius standartus. Kai kuriuose Lietuvos vietose galima rasti amalą (*Viscum album*), garsųjį anglių mistletoe, kurį ir aš norėjau išvysti bei paliesti. O paprastas mūsų europietiškasis burbulis (*Trollius europaeus*) taip toli pietuose sutinkamas retai. Vienintelė vieta Estijoje, kurioje praeitame šimtmetyje dar augo viržis erika (*Erika te-*

je, o nedaugelyje vietų, kur jis dar sutinkamas, yra saugomas. Kaip ornitologas norėjau pamatyti dar kai kurias pas mus nesutinkamas paukščių rūšis, pvz., vidutinį genį (*Dryobates medius*), kuris, kas dabar tikrai žinoma, peri Vilniaus ir Kauno parkuose ir šalies lapuočių miškuose, taip pat vikrią krakslę (*Acrocephalus paludicola*), ūsuotąją zylę (*Panurus biarmicus*), naminę pelėdikę (*Athene noctua*) arba didįjį tilviką (*Burhinus oedicnemus*). Deja, ši kartą mano norai neišsipildė. Beje, aš visai užmiršau savo istorijos pavadinimą — tebus atleisti šie nukrypimai kaip šios sri-

Helsinkio pasitarimų Baidgiemo akto nutarimų dėl saugumo ir bendradarbiavimo laikymosi bei vykdymo stebėjimo Lietuvos grupės nario. Jis perkeltas į Totorių ATSR, kur turės atsėdėti dar apie metus, tuomet jį išsiųs į dar tolimesnius rajonus. Šiek tiek ramina tai kad nei tautiečiai, nei pasaulinė visuomenė neužmiršo jo. Laiškai nuo V. Petkaus ateina retai; viename iš paskutiniųjų pranešė, kad iš jo atėmė visus pinigus ir kad jis sulys 25 kg. Iš kitos pusės, lietuviai kažkokiu slaptu būdu neseniai apvesdino jį (!).

Pranešė man vilniečiai ir apie buvusį politinį kalinį, kuris dabar tapo mokslų kandidatu ir vengia susitikimų su buvusiais nelaimės draugais. Anksčiau, kol jis dar buvo nepasiekęs tokių aukštumų, ir buvo drąsesnis, porą kartų aplankiau jį. Tada jis sakėsi dažnai

kaip kalbama, jaučia patologinę buvusių draugų baime. Jau seniai nebesusirašinėja su manimi estiškai, vedė aukštai sėdinčią ypata ir pats dabar sukiojasi tik aukštosiose sferose... Trečias gavo naują butą su visais patogumais, netoli parduotuvės ir autobusų sustojimo, atlyginimo užtenka, gyvenimas visais atžvilgiais ramus, dolce far niente, keista, kaip čia atsitiko, kad jaunystėje jis pateko į ne-laivę... Dar vienas — buvęs geras moksininkas ir kitas jaunuolis su aukštais dvasiniais interesais — tapo chroniškais alkoholiškai... Visi jie, kaip buvo sakytą, "visiems laikams nutraukė nusikalstamus ryšius" ir pradėjo žengti "teisingu keliu", arba "veikia gilame pogrindyje", arba "žaidžia subtilų politinį žaidimą". Deja, ši "subtili politika" dažnai pridengia neigiamas savybes, būdingas tiek estams, tiek lietuviams — bailumą, komforto trauką, pragmatizmą, karjerizmą, komfortizmą ir t.t. Diplomas, žmona, "žiguli" — šie trys veiksniai visi iškart arba vienas kuris iš jų neatpažįstamai išdardė kai kurių asmenybių charakterį ir dvasinį veidą. Vasarą poilsiauja Palangoje, Karpatoose, pietuose ir t.t. O į Estiją neužsuks nė karto — juk tai toli, ten šalta, nabet darbo, žinia, daug... Įsitikinau, jog su tokiais žmonėmis gali kalbėti tik apie orą ir kainas.

Tačiau Vilniuje kalbama ir apie kur kas rimtesnius dalykus, negu turgaus kainos. Ne tik kalbama, net ir skaitoma, atsimenama, rašoma, veikiama...

(Bus daugiau)

'Net ir čia tu negali būti vienas, be mūsų!' --

pareiškė KGB viršininkas plk. J. Česnavičius

tralis), neišsaugojo šios reitenybės mūsų dienoms, tačiau Lietuvoje viena šio augalo augimvietė dar egzistuoja. Kai kurie šalčiui neatsparūs medžiai ir krūmai labai atšiaurią 1978-19 m. žiemą Lietuvoje atlaikė lengviau negu pas mus Estijoje. Iš gyvūnijos atstovų Lietuvos "Raudonojoje knygoje" aptinkame europietiškąjį žaltį (*Coronella austriaca*) — manoma, kad Pietų Lietuvoje gyvena dar apie 200-300 vėžlių, o žaltys buvo aptiktas tik 1921 m. Zoologine sensacija tapo jauno 35 cm. individo atradimas Molėtų rajone 1975 m. Tarytum į 1627 m. išmirusio tauro (*Bos primigenius*) vietą į Lietuvą imigravo arba buvo introdukuoti europietiškas stumbras (*Bison bonasus*) ir muflonas (*Ovis musimon*). Tokios rūšys, kaip rudasis lokys (*Ursus arctos*), berktas (*Aquila chrysaetos*) baltoji kurapka (*Lagopus lagopus*), ir kt., kurios Estijoje dar egzistuoja, Lietuvoje jau išnyko arba yra ant išmirimo ribos. Vilniaus apylinkėse sutinkama gana daug peteliškių rūšių (*Colias murmidona*, *Brenthis hecate*, *Clossiana dia*, *Hipparchia alceyon*, *Heoder tityrus*, *Strymon sini* ir kt.), kurios ryškiau nei bet kuris kitas faunos faktas estui byloja, kad jis iš gimtojo krašto pateko į pietus. Bet juodasis apolonas (*Parnassius mnemosyne*) Lietuvo-

ties specialistui. Grįžtant nuo gyvulių prie žmonių ir jų problemų neįmanoma neatsiminti, jog susitikimų su senais ir naujais pažįstamais žavesį slopino suvokimas, kad mano atvykimas į Vilnių gali kam ir nepatikti. Gausiai lankomame Valakampių plažėje ant suolo greta manęs prisėdė ne kas kitas, o Lietuvos KGB skyriaus viršininkas, pulkininkas J. Česnavičius. Apie pasimatymus su juo rašiau kitoje vietoje. Ši kar kartą jis elgėsi tiesiog demonstratyviai, tarsi norėdamas pasakyti: "Matai — vėl susitikome! Net ir čia tu negali pabūti vienas, be mūsų! Į kalbas nesileidome, aš jo net nenufotografavau. Negalėjau nenustebėti, kodėl jis leido laisvalaikį tokioje nepadorioje vietoje, kaip bendras plažas. Juk KGB darbuotojų žinioje nemaža kur kas prabangesnių vietų, kur džiaugiasi giedriomis vasaros dienomis ir dalijasi patyrimu kiti I. Lazarevičiaus ir J. Bakučionio (su kuriais ši kartą nesusitikau) tipo seni pažįstami.

Apybraižos pradžioje minėjau, jog, išėjęs į laisvę, išsaugojau nemažai draugiškų ryšių (KGB žargonu "nusikalstamų ryšių") su buvusiais kalininiais. Deja, ne su visais, bet rizikuosiu tvirtindamas, kad dažniausia nuo nepriklausančių nuo manęs priežasčių.

Vilniečių tarpe nebėra Viktoro Petkaus, 1975 m.

būnas Estijoje komandiruoję ir žadėjo užėiti pas mane. Kviečiau su visa šeima, vietos pas mus juk pakanka. Jau metai praėjo po paskutiniojo susitikimo, bet į svečius jis taip ir nesusiruošė. Ir aš pats pamaniau, kad nebebūtina daugiau lankyti šį mokslinį veikėją. Kitas buvęs politinis kalinys,

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

CRA

CERTIFIED REAL ESTATE APPRAISERS

RITA MATAS

ISTAIGOS ADMINISTRATORE

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)

LCMLS — Lake County

RMLS — United States.

Todėl galima trikart plačiau skelbti Jūsų parduodamąjį nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RELOCATION SERVICE, INC.

EXPERIENCED MACHINE OPERATORS

Cheshire & Kirk Rudy Labelers

Phillipsburg & Pitney Bowles Inserters

Baum Folder

Top wages. Northwest Dallas location.

Call Barbara:

214-358-4493

Equal Opportunity Employer

(14-18)

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

Vieno savaitgalio iškarpą iš Chicago lietuvių visuomeninės, kultūrinės ir pramoginės veiklos vien tik Jaunimo Centro patalpose. Paminėti tie renginiai, kuriuose teko asmeniškai dalyvauti ir stebėti.

Nepaminėtos tautinių šokių, operos repeticijos, skautų ir kitų organizacijų susirinkimai ir posėdžiai.

Penktadienį 1981 m. balandžio 24 d.

R. SPALIO KNYGOS SUTIKTUVĖS

Rašytojo Romualdo Spalio vienos kartos istorijos ciklo septintosios knygos "Auksinio saulėlydžio gundymai" sutiktuvės įvyko š. m. balandžio 24 d. Jaunimo Centro kavinėje.

Vakaronę atidarė Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio pirm. filisterė Gražina Gražienė, prelegentą pristatė filisteris dr. Leonas Kriaučeliūnas, apie spalio

kūrybą aplamai ir "Gundymus" išskirtinai kalbėjo literatūros kritikas dr. Kęstutis Keblys iš Detroito. Iš juostos išklaustas rašytojo Spalio gyvas žodis.

Knygos ištraukas skaitė Dana Mikužienė ir Vida Jonušienė. Jūratė Tautvilaitė, pritardama gitara, padainavo lietuviškų dainų, o birbininkas išpūtė keletą melodijų.

Vakaronę praėjo rimtai ir nuotaikingai, atsilankė arti dviejų šimtų lietuviškos knygos mylėtojų, įsigijusių apie 40 knygų. Pirmininkės ir kitų pastangomis visi buvo pavaišinti.

Vakaronę suruošė Korp! Neo-Lithuania Chicago padalinio valdyba ir kultūrinė komisija, vadovaujama dr. Leono Kriaučeliūno.

Knyga gaunama pas platintojus ir C. Modestavičių, 6348 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312-471-0881. Kaina 10 dol.

Kai du Dirvos bendradarbiai Antanas Juodvalkis ir Ingrida Bublienė susitiko, aišku, kalbėjosi apie Dirvą...

Z. Degučio nuotr.

LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS CHICAGOS SKYRIUS

gegužės 9 dieną, šeštadienį,

r e n g i a

PAVASARIO BALIŲ CHICAGOS LIETUVIŲ TAUTINIULOSE NAMUOSE, 6422 SOUTH KEDZIE AVENUE.

PROGRAMOJE

Operos solistė Roma MASTIENĖ.

Balio PAKŠTO ORKESTRAS.

Loterija, karšta vakarienė ir šokiai.

PRADŽIA 7:30 VAKARO.

AUKA: \$12.50 ASMENIUI.

Stalus prašome užsisakyti šiais telefonais:

Filina Braunienė 476-3525,

Oskaras Kremeris 581-3596,

Ignas Andrašius 376-2874.

Iki malonaus pasimatymo.

Skyriaus valdyba širdingai dėkoja dailininkui Antanui PETRIKONIUI už loterijai dovanotus du paveikslus.

LB apygardos vadovų rajoninės konferencijos, įvykusios 1981. IV. 25 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, dalis dalyvių. Sėdi iš kairės: K. Laukaitis, J. Malskis, dr. A. Razma, V. Kutkus, J. Urbonas, J. Plačas ir I. Bublienė. Stovi: apylinkių pirmininkai ir kiti dalyviai. Z. Degučio nuotr.

DAIL. SODAIČIO DARBŲ PARODA

Dailininko Juozo Sodačio meno darbų parodos atidarymas įvyko š. m. balandžio 24 d. Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje. Pavasarišką lakų žodį pasakė Jaunimo Centro valdybos pirm. Irena Kriaučeliūnienė. Kun. Vytautas Bagdanavičius metė žvilgsnį apie bažnyčios pažiūras į meną ir padarė keletą pastabų, nes istoriniai bažnyčia ne visada buvo palanki menui. Džiaugėsi dailininko Juozo Sodačio linksmų spalvų meniniais darbais. Dailininkas Juozas Sodaitis trumpame žodyje padėkojo Irenai Kriaučeliūnienei ir kultūrinės veiklos komisijos pirm. Liulevičiui už pakvietimą ir parodos suorganizavimą, o chicagiškei visuomenei už malonų priėmimą.

Parodoje išstatyti 32 tapybinės grafikos darbai, atlikti akrilio dažais ir 27 kolažai. Spalvota grafika itin patraukia akį savo spalvų linksmumu ir temų suprantamumu. Temos paimitos iš tautosakos, pasakų, padavimų, pav.: Mergaitė su paukščiais, žalčio pasaka,

Eglė žalčių karalienė, Sadutė, Jūratė ir Kastytis, Žilvinas ir Eglė, Aušros Vartų Madona ir kt.

Į parodos atidarymą atsilankė didelis būrys meno mėgėjų. Rengėjai parodos lankytojus pavaišino.

Šeštadienis, balandžio 25 d.

LB VADOVŲ RAJONINIS SULĖKIMAS

JAV LB vakarinio pakraščio: Michigano, Ohio, Vidurio Vakarų ir Vakarų (Calif.) apygardų bei apylinkių pirmininkų konferencija įvyko š. m. balandžio 25 d. Jaunimo Centro apatinėje salėje, Chicagoje.

Kaip ir buvo tikėtasi, konferencija nebuvo gausi dalyviais, bet pozityvi savų problemų sprendimais. Konferencijoje dalyvavo PLB pirm. Vytautas Kamantas, JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus, vykd. vicepirm. Jonas Urbonas, švietimo Tarybos pirm. Juozas Plačas ir Kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė.

Konferenciją atidarė ir jai vadovavo Krašto valdybos vykd. vicepirm. Jonas Urbonas. Sveikino šios vie-

tovės šeimininkas — Vidurio Vakarų apyg. pirm. Kazys Laukaitis.

PLB pirm. V. Kamantas išdėstė savus rūpesčius ir planus, kuriuos galima būtų suvesti į šiuos pagrindinius klausimus:

a. Lituanistikos katedros finansavimas;

b. II PL Dienų organizavimas (sudaromas komitetas, kurio pirm. pakviestas dr. Antanas Razma ir pavad. Bonius Juodelis);

c. Informacijos plėtimas ir rėmimas;

d. Švietimo, kultūros ir visuomeninių reikalų koordinavimas bei rėmimas ir

e. Tampiųjų ryšių palaikymas su Krašto valdybomis.

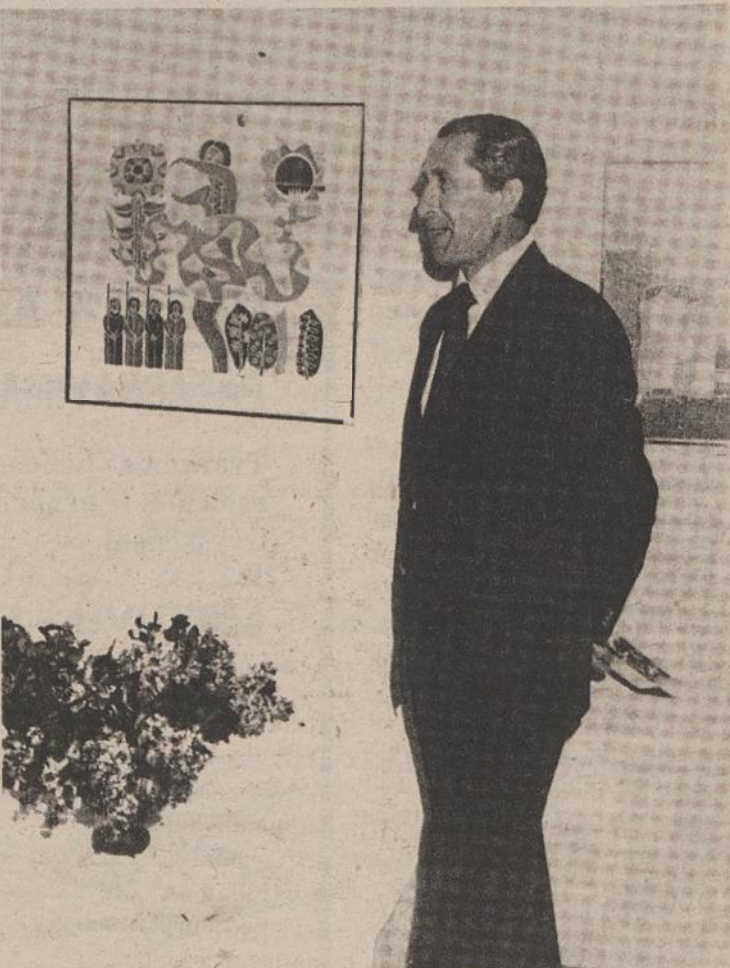
Dėkojo apygardoms ir apylinkėms už talką ir rėmimą PLB valdybos darbui. Visų yra bendras tikslas: išlaikyti lietuvių ir atgauti valstybinę Lietuvos nepriklausomybę.

JAV Krašto valdybos pirm. V. Kutkus suminėjo vykdomus darbus ir gerus ryšius su apygardomis bei apylinkėmis. Krašto valdybos planuojami darbai yra vykdomi apygardų ir apylinkių. Jei pagrindinė LB lastelė — apylinkė neveiks, tai visi Krašto valdybos planai nueis niekais.

Valdyba didelį dėmesį kreipia į lit. švietimą, kuriam vadovauja švietimo taryba, pirmininkaujama Juozo Plačo. Pertvarkė lit. mokykloms paramos telkimą: prie Lietuvių Fondo skirtų sumų, prideda Krašto valdybos sumas ir per apylinkes įteikia mokykloms. Norima parodyti, kad aplinkėse surinktos aukos, grąžinamos veikiančioms mokykloms.

Kultūros tarybai vadovauja Ingrida Bublienė. Įsteigė valstybinę 3,000 dol. premiją, kurią šiemet laimėjo žinomas chicagiškis kultūrininkas, Draugo kultūrinio priedo redaktorius, poetas Kazys Bradūnas. Šia premija susidomėjimas buvo didelis ir vertinimo komisija gavo daug rankraščių ir knygų.

Visuomeninių reikalų tarybai vadovauja Algimantas Gečys. Visuomeninė infor-

Dail. Juozas Sodaitis savo kūrinių parodoje Chicagoje.

V. A. Račkausko nuotr.

(Nukelta į 12 ps.)

CHICAGO

(Atkelta iš 11 psl.)

muojama apie atliktus darbus. Gaunamos aukos naujojos LB darbams paremti. Mezgami ryšiai su lietuvių parapijų klebonais ir kitais kunigais, nes galima vieni kitiems padėti parapijas išlaikyti ir lietuvių ugdyti.

Krašto valdyba ruošia leidinį, paminėti LB 30 metų veiklos sukaktį. Norima surinkti ir užrašyti LB kūrinių ir veiklos medžiagą, nes išsiskiriant iš gyvųjų tarpo LB veikėjams, daug vertingos medžiagos dingsta.

JAV LB Krašto valdyba su ALTa susitarti nori ir tuo reikalu turėjo pasikalbėjimus su jų atstovais. Buvo pasiekta kai kurie sutarimai, bet ALTos valdyba iki šiol jų nepatvirtino ir nieko nepranešė (Krašto valdyba 1980. IX. 13 susitarimą patvirtino 1980. X. 5 d.). Į ALTos visuomeninių reikalų komisijos pirmininko kvietimą dalyvauti diskusijose tarp VLIKo, LB ALTos, Krašto valdyba atsisakė, nes ALTos valdyba dar neįvykdė anksčiau padarytų susitarimų. LB į susitarimą žiūri labai rimtai ir nenori gaišti laiko ir eikvoti pinigų tuščioms diskusijoms. Kai negalima susitarti, tenka atskirai dirbti, tik nereikia vieni kitiems trukdyti.

Švietimo tarybos pirm. Juozas Plačas nusiskundė lit. mokyklose mokinių mažėjimu ir lietuvių kalbos silpnėjančiu mokėjimu. Naujų receptų nepasiūlė ir vėl viskas palikta tėvams ir mokyklai. Atkviesti vaikus į lit. mokyklas, geriausias kelias — asmeniškai pokalbiai su tėvais. Mokytojų du trečdaliai yra jau čia baigę lit. mokyklas ir tik apie trečdalis dar Lietuvoje baigusį. Jaunųjų mokytojų lit. pasiruošimas labai nevienodas. Reikėtų pamokas įrengti ir video juostas, kad išliktų ateities laikams. Projektas brangus ir ieškoma lėšų. Ir švietimas ir politika yra lygiai svarbūs, todėl visuomenė galėtų dosniau remti švietimo reikalus.

Kultūros tarybos darbus ir planus pateikė judrioji Ingrida Bublienė. Sakau judrioji, nes gyvendama Clevelande ir augindama penkių vaikų šeimą, dalyvauja Chicagoje ir Detroite, vykstančiuose posėdžiuose, skaito paskaitas, rašo spaudoje, aktyvi lietuvių organizacijose. Ir dabar, vienintelė savo pranešimą raštu įteikė visiems konferencijos dalyviams. Planai ir užmojai yra labai platūs ir dideli, o jiems įvykdyti gali neužtekti laiko, žmonių ir pinigų. Pažymėtinas noras išleisti Lietuvių Enciklopedijos antrą papildymą to-

MOTINOS DIENA

Mokykloje visi trečio skyriaus mokiniai kalbėjo apie ateinantį sekmadienį. Tada bus Motinos diena. Vaikai piešė paveikslus, darė sveikinimus ir kalbėjo, kokias gėlytes mamytėms pirsks. visi dirbo, tik viena Viktorė ne.

Ji vis galvojo apie pėreitus metus, ypač apie Motinos dieną. Viktorė kartu su broliuku Jonuku ir tėvais šventė tą dieną. Tai buvo didelė šventė. Pernai buvo smagu, nes buvo visi kartu. O šiais metais viskas kitaip.

Dviem savaitėm praėjus po Motinos dienos, Viktorės mama mirė. Ji, rodos, daug nesirgo ir mirtis buvo visai netikėta, bet taip atsitiko.

Jonukas dar tik dvejų metų, todėl nesuprato, kas atsitiko. Net atrodė, kad jis visai nepaiso. Jiems abiems dar labai reikėjo mamos, tačiau visos įvykis atrodė kažkaip užmirštas.

Irena... Irena... Viktorėi tas vardas labai nepatinka. Kaip gali Jonukas ją mama vadinti? Juk ji nėra jų mama. Ji tik tėtės nauja žmona. Tėtis ją myli, Jonukas ją myli. Irena myli juos visus, bet Viktorė myli tik savo tikrąją mamytę, savo vienintelę motiną.

Ji visai nenori švęsti Motinos dienos. Neturi mamos, nėra reikalo!

Tėtis vis su ja kalba, prašo, kad nebūtų visuomet tokia susiraukusi. Ji tėtį labai myli, o taip pat ir broliuką. Jonukas su ja daug nekalba, o kartais ir žaisti nenori. Tačiau šiandien jis nesitraukia nuo Viktorės ir ji negali juo atsikratyti. Tada Jonukas pradeda sesutei pasakoti pasaką apie gražią poniją: kokia gera ji buvo. Pagaliau jis Viktorėi parodo tos įsivaizduotos geros karalienės nuotrauką. Ta nuotrauka — tai jų tikrosios mamytės! Jonukas ją prisimena! Iš karto Viktorėi viskas susimaišė, bet pagaliau ji suprato. Savo tikrąją mamytę galima mylėti

mą. Tikrai, šis leidinys labai ir labai reikalingas. Gyvenimas nuėjo savo keliu ir per paskutinį dešimtmetį įvyko pasikeitimai. Vieni iškeliavo amžinybėn, kiti sukūrė naujų vertybių, o atsirado ir naujų vardu bei veidų, kurie prašosi įtraukiami į enciklopediją.

Diskusijų metu, pasigėsta kai kuriems projektams k o n k retumo, sportuojančiam jaunimui didesnio dėmesio bei paramos, nors Krašto valdyboje ir švietimo taryboje yra specialūs žmonės. Bandoma sporto reikalus remti ir gyvinti.

Po pietų pertraukos, vyko apygardų valdybų pranešimai. Deja, šiame posėdyje neteko dalyvauti.

ti daugiau negu visus ir niekas net nenori to vaikams pakeisti, bet taip pat ji gali mylėti ir Ireną, kitaip negu mamą. Jonukas myli savo tikrąją mamą, ją prisimena, bet tai netrukdo jam mylėti Ireną...

Jau buvo šeštadienis. Rytoj Motinos diena. Viktorė nubėgo į gėlių krautuvę ir nupirko dvi rožes. Vėliau ji, tėtis ir Jonukas nuvažiavo į kapines. Ten Viktorė paliko vieną raudoną rožę. Ji savo mamytės buvo labai pasiilgusi ir todėl itek daug verkė, kad buvo labai išvargusi. Grįžusi tuoj ėjo gulti.

Motinos dienos rytą Viktorė atsikėlė anksti. Po pusryčių, kai visi ėjo apsirengti, Viktorė sustabdė Ireną prie virtuvės durų. Čia jai įteikė antrąją raudoną rožę. Ši rožė simbolizavo meilę: kaip motinai, tik kitokia... Viktorė pagaliau suprato, kad ji dabar tikrai žino tos meilės reikšmę.

Judita Sasnauskaitė,

VIII kl., rašinys
laimėjęs Kr. Donelaičio
lit. mok. konkurse
pirmą vietą.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

OWNER OPERATORS

Western Express has a contract for you. Good insurance pay scale, insurance plans, all road, taxes paid for you. Drop pay and fuel surcharge to you. Tractor must pass D.O.T. inspection. A 1975 or newer legal with 45 foot van trailer. Driver must be at least 23 years old with 2 years over the road experience. Call Bob Shumate or Varlyn Poore in Georgia at:

404-944-9300

Outside Georgia Watts Line:

1-800-241-8090

Ken Kern — California —

1-800-874-7974

Bob Abts — Green Bay, Wisconsin —

1-800-558-6344

Bill Beck Indianapolis, Ind. —

1-800-428-5072

(19-25)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS

SKILLED

TOOLMAKERS

Must have experience in Fineblanking Tool and Design background a plus; may lead for advancement to managerial position for qualified candidates. Apply call or write to: LOTHAR A. BAUERLE, PRES. KERN LIEBERS USA, INC. 1510 Alben Rd. Holland, Ohio 43528 419-865-2437

(19-25)

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

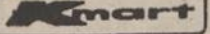
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

WATCHMAKER
Applications accepted for employment in our new watch service center, seeking full time individual experienced in repair of mechanical, electric and quartz watches. Outstanding employee benefits program, salary commensurate with experience.

APPLY Monday thru Friday
8 a.m.-2 p.m.—Building Personnel

K MART CORPORATION
INTERNATIONAL HEADQUARTERS
3100 W. Big Beaver
(Corner Coolidge Highway)
Troy, Michigan, 48064
An Equal Opportunity Employer M/F/H

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway

Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Floridos lietuvai

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS METINIS SUSIRINKIMAS

Š. m. balandžio 12 d., Juno Methodistų parapijos salėje įvyko LB Palm Beach apylinkės metinis susirinkimas. Apylinkės pirm. Irena Manomaitienė atidarė susirinkimą. Susirinkimo prezidentumą sudarė pirm. Zigmas Strazdas ir sekr. Alfonsas Pilipavičius. Vienos minutės susikaupimu buvo pagerbti mirusieji, jų tarpe neseniai miręs a. a. Stasys Štaras, kurio broliai Albinas ir Jonas Štarai ir jų šeimos yra aktyvūs šios apylinkės nariai. Apylinkės veiklos pranešimus padarė pirm. Manomaitienė, vicepirm. Mikšys, Giniotienė, Ščiuka ir ižd. L. Staškūnas. Kontrolės komisijos protokolą perskaitė Zotovienė ir pareiškė ižd. Staškūnui padėką už gražų izdo tvarkymą. Iš pranešimų paaiškėjo, kad šiuo metu izde yra 2,700 dolerių, kad turėta du apylinkės susirinkimai ir dvylika valdybos posėdžių. Buvo surengta Vasario 16 minėjimas, Užgavėnių pokylis, gegužinė, apylinkės 5-ųjų metų sukaktis ir solistės Blandytės-Jameikienės koncertas, Birželio liūdnujų įvykių ir kariuomenės šventės minėjimai. Šie du pastarieji buvo paminėti tik bažnyčioje lietuviškom pamaldom.

dom. Be to, pranešimus padarė Lietuvių fondo įgaliotinė Aušrotienė ir Lietuvių kapų sekcijos pirmininko Jakūbauskio vardu Manomaitienė.

Kaip visados ir ši kartą buvo sunku išrinkti naują valdybą — visi atsisakė kandidatuoti. Vėl prasidėjo prašymai tų, kurie dviejų metų kadencijai pasibaigus yra pasitraukę iš valdybos. Nesant kitos išeities, jie sutiko dar vienai dviejų metų kadencijai kandidatuoti ir buvo susirinkimo vienbalsiai patvirtinti. Tik sekr. Pilipavičius nebesutiko kandidatuoti. Jo vieton buvo išrinktas Adolfas Deikis. Pirm. Manomaitienė pareiškė nuoširdžią padėką buvusiam ilgamečiui sekretoriui Pilipavičiui už atliktus darbus šios apylinkės labui. Pusiau slaptu balsavimu buvo išrinkta nauja kontrolės komisija: Marija Slavinskienė, Stasys Slabokas ir Marta Strazdienė. Į apygardos atstovų suvažiavimą išrinkti: Juozas Budrevičius ir Alfonsas Pilipavičius. Susirinkimas nepageidavo, kad sekantis LB Floridos apygardos atstovų suvažiavimas įvyktų šios apylinkės ribose. Br. Aušrotui pasiūlius, buvo priimta rezoliucija pareikšti šio krašto prezidentui užuojautą dėl prieš jį padaryto atentato

ir palinkėti greit pasveikti. Susirinkimas baigtas visiems sugiedojus tautos himną.

TRUMPAI

• **Klera Virškvienė**, kiaušinių dažymo menininkė, labai gražiai buvo aprašyta š. m. balandžio 17 d. vietos dienraštyje "The Post". Straipsnis idėtas aiškioj vietoj su jos gražiai išmarginto kiaušinių nuotraukomis. Be to, gražiai aprašyti ir kiti mūsų tautos tradiciniai Velykų valgiai.

• **LB Palm Beach apylinkės valdyba** savo posėdyje, įvykusiam š. m. balandžio 22 d., Elenos ir Povilo Mikšių bute, pasiskirstė pareigoms: Irena Manomaitienė — pirmininkė, Povilas Mikšys — vicepirm. spaudos reikalams, dr. Kotryna Giniotienė — vicepirm. socialiniams reikalams, Antanas Ščiuka — vicepirm. kultūros reikalams, Linas Staškūnas — iždininkas, Adolfas Deikis — sekretorius, Julija Staškūnaitė — sekretorė anglų kalba. Valdyba iš gauto gražaus metinio pelno paskyrė po 100 dolerių LB švietimo tarybai, Vasario 16 gimnazijai ir Lietuvių fondui, po 30 dolerių šiems septyniems laikraščiams: Draugui, Dirvai, Darbininkui, Pasaulio Lietuvui, Bridge, Tėviškos žiburiams ir Eglutei.

• **Albinas ir Jonas Štarai** buvo išvykę į Worcesterį, į savo mylimo brolio a. a. Stasio laidotuves.

• **Aldona ir Napoleonas Martinkai** iš Chicagos, atvykę aplankyti savo draugę Meilutę Rulienę, nusipirko Juno Beach vienam iš kondominiumų gražų butą, nors ir būdami dar toli gražu ne pensininkai.

• **Lietuvių kapų sekcijos** pirm. Jonas Jakubauskas prašo visus lietuvius dalyvauti Amerikos veteranų pagerbime, š. m. gegužės 24 d., 2 val. p. p., Royal Palm Memorial Gardens kapuose. Kapų administracija kviečia Lietuvių bendruomenę dalyvauti su savo vėliava ir veteranų pagerbimo vainiku.

• **Apolonija Papievienė**, kurios vyras a. a. Juozas prieš kelis metus čia mirė, išvyksta nuolatiniam gyvenimui į Myrtle Beach, So. Caroline, arčiau prie savo dukros Dianos ir jos šeimos. Apolonija čia per trumpą laiką mums visiems buvo artima ir draugiška.

P. Mikšys

MECHANICAL ENGINEER

WITH DEGREE AND EXPERIENCE. Wanted to work in small manufacturing company in Indiana. Located in a small community. Heavy machine design helpful.

CALL OR WRITE TO:
MARTY SHARP
BERTSCH & COMPANY

2 E. CHURCH
CAMBRIDGE CITY, INDIANA 47327
317-478-3366 (18-20)

Dalis svečių Balfo pietuose: Šukiai, Deikienė ir stovi A. Biliūnienė.

PUIKI BALFO 141 SKYRIAUS GEGUŽINĖ

BALFO 141 skyrius įsikūręs Juno Beach, Atlanto pakrantėse, pagal jau nusistovėjusią tradiciją, š. m. balandžio 26 d. ant pat Atlanto kranto, prie ištaigingo Colonnades viešbučio, surengė pasigėrėtinai pavykusią gegužinę.

Jos metu buvo renkamos aukos sunkioje būklėje esančiam mūsų rašytojui-menininkui Petru Babickui, gyvenančiam Brazilijoje Duke de Caxias mieste (netoli nuo Rio de Janeiro — aut.). Aukos priėmusiam, Petro senam prieteliui Br. Aušrotui, dosnūs aukotojai sumetė virš \$400.00. Ši suma jau sekančią dieną buvo persiusta į Braziliją.

Džiugu, kad gražus svečių būrys atvyko net iš tolimojo Hollandale, esančio netoliese nuo Miami Beach; taip pat daug BALF ir LB bičiulių atsilankė iš kaimyninio Lake Worth miesto, bei iš tolimesnio Pampano Beach kurorto. Jiems visiems priklauso 141-jo skyriaus valdybos nuoširdi padėka.

Dera pastebėti, kad prie

V. Biliūnas, Balfo 141 skyriaus pirmininkas vaišinasi skaniais pietumis.

šios gegužinės gražaus pasisekimo savo rūpesčiu ir pastangomis prisidėjo visada darbščios BALFO narės, be kurių atsidavusio pasišventimo toki subūvimai būtų neįmanomi.

Valdyba dėkoja visiems atsilankiusiems ir laukia jų atvykstant sekančiais metais. (ab)

MATURE COUPLE EXPERIENCED

Live in for all adult household. General housework and yard work. Private furnished apartment. Good salary \$1000.00 a month. Must have recent references.

WRITE TO KEN MINUS
P. O. BOX 7064
HOUSTON, TEXAS 77008 (17-21)

MOBILE/MODULAR MANUFACTURING

A world leader in the manufacture of portable, modular, housing for INDUSTRY has immediate and permanent opportunities due to their continued success.

MATERIAL CONTROL SPECIALIST

Minimum 5 years progressive experience in an established computerized Material Control Department. Operator experience desirable. Supervisory experience helpful.

PRODUCTION SUPERVISION

Minimum 3 years multi-lined supervisory experience (electrical, plumbing, framing) Some college preferred.

DRAFTING/ENGINEERING

Minimum 3-5 years production drafting experience. Experience should include material take-off. Supervisory experience helpful. Since 1955, PORTA-KAMP MANUFACTURING COMPANY, INC. has steadily improved its position in the international market place. We offer stable history, excellent salary, benefits and growth opportunity.

Interested applicants should call collect (713) 674-3163 for immediate consideration or send resume to:

Employment Manager
Porta-Kamp Manufacturing Company, Inc.
555 Gellhorn
Houston, Texas 77029

000 m/t/h

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS

PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

488 Madison Avenue (tarp 51 ir 52 g-vės)

Floor 21st New York, N.Y. 10022

Tel. (212) 758-1150-1

SKYRIAI:

Apple-Valley, Minn. 55124	7626 W. 150 St.	612-432-7083
So. Boston, Mass. 02127	393 West Broadway	617-268-8764
Bridgeport, Conn. 06610	1880 Seaview Ave.	203-367-2863
Chicago, Ill. 60629	2501 West 69 Street	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134	6089 State Road	884-1738
Fort Wayne, Ind. 46808	1807 Beineke Road	432-5402
Grand Rapids, Mich. 49504	636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hackensack, N. J. 07601	112 Main St.	201-342-9110
Irvington, N. J. 07111	1082 Springfield Ave.	374-6446
Hartford, Conn. 06106	518 Park St.	246-9473
Lakewood, N. J. 08701	241 Fourth Street	FO 3-8569
Los Angeles, Calif. 90022	960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511	1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N. J. 07106	698 Sanford Ave.	373-8783
New York, N. Y. 10003	45 Second Ave.	AL 4-5456
New York, N. Y. 10011	135 West 14 St.	CH 3-2583
Philadelphia, Pa. 19122	1214 N. 5th Street	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141	4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	1307 E. Carson Street	HU 1-2750
Waterbury, Conn. 06710	555 Cook Street	756-1668
Worcester, Mass. 01610	144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503	309 W. Federal Street	RI 3-0440

"Velykų bobutė" (Ona Jokūbaitienė) į Neringos tunto sueigą atnešė krepšiuoką su velykiniais margučiais, kuriuos įteikė amerikietėms skautėms.

• Neringos tunto povelykinėje sueigoje balandžio 27 d., kurioje dalyvavo viešnios skautės amerikietės, buvo gražiai pristatytas tradicinis margučių ridenimas. O. Jokūbaitienė buvo įspūdinga "Velykų bobutė", o p. Jucaitienės išmarginti margučiai buvo graži ir tinkama dovana viešnioms.

TAISAU televizijos, radijo ir stereo aparatus, taip pat elektros namų reikmenis, pravedu elektrą. Skambinti po 5-tos val. telef.: 531-2568. (21-22)

Neringos tunto aguonėlės su vadove R. Rydelyte, džiaugiasi margučiais.

KRONIKOS DIENA

KRONIKOS DIENA šv. Jurgio parapijoje (per Atvelykį), praėjo sėkmingai. Šv. Mišias aukojo ir pamokslą sakė parapijos kleb. kun. Juozas Bacevičius. Mišių dalis ir velykines giesmes, kaip ir per Prisikėlimo Mišias, giedojo parapijos choras, talkininkaujant didesnei pusei Vyrų okteto narių; dirigavo abiejų vienetų vadovas ir dirigentas Rytas Babickas. Po mišių parapijos salėje, vadovaujant Rimai Petrauskienei, buvo patiekta kava su namų gamybos pyragaičiais.

Andrius Razgaitis, programos pravedėjas, paprašė Algį Kasiulaitį žo-

džiui. Pastarasis trumpai apžvelgęs vykdomą rusų komunistų terorą Lietuvoje ir jų kėslus visam pasauliui, prisiminė ir apie kai kurių mūsų pataikavimą Lietuvos okupantui.

Ištraukas iš Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos jautriai perdavė Živilė Vaitkienė, Vilija Nasvytytė ir Vilija Ramūnaitė. Andrius Razgaitis programą užbaigė žodžiu apie reikšmę leisti Kronikas knygomis, padėkojo visiems programos atlikėjams, klausytojams ir aukotojams. Aukų rinkimo komisiją sudarė: Rasa Eidukaitytė, A. Karklius ir D. Kasiulaitinė. Aukų salėje buvo surinkta 350 dol. Visos aukos persiunčiamos į Chicago: Liet. Kat. Bažnyčios Kronikoms leisti s-gos valdybai, kurios pirmininku yra kun. Kazys Kuzminskas.

Kronikos yra leidžiamos knygomis: šalia lietuvių, dar anglų, ispanų ir prancūzų kalbomis. Jos yra išsiuntinėjamos po įvairius kraštus, norint parodyti visam pasauliui rusų komunistų vykdomą terorą pavergtoje Lietuvoje. Už Kronikas svetimomis kalbomis neprašoma jokio atsilavinimo, tad galima įsi-vaizduoti kokias išlaidas turį padengti leidėjai.

Aukas visuomet galima perduoti vienam iš Rėmėjų būrelio narių, Clevelande, ir jos bus persiunčiamos Kronikoms Leisti S-gos valdybai. Aukotojams išduodami pakvitavimai ir jų aukos atleidžiamos nuo valdžios mokesčių. (ap)

ŽAIBO SPORTO KARNAVALAS

Šį šeštadienį, gegužės 9 d., D.M.N.P. parapijos salėje, įvyks Clevelando žaibo pavasarinis sporto karnavalas, kur bus sužaista 3-jos krepšinio ir 3-jos tinklinio rungtynės.

Pradžią 1 val. po pietų. Tęsis apytikriai iki 7 val. vakaro.

Šiame karnavale kiekvienas rungtynes žais žaibo

komandos prieš įvairias amerikiečių komandas. Tai bus lyg ir generalinė repeticija žaibo komandoms, vykstančioms į metines š. A. Lietuvio sporto žaidynes, kurios įvyks š. m. gegužės 16-17 dienomis, Baltimorėje, Md.

Sportu besidominčius kviečiame atsilankyti ir tuomi paremti šią didžiulę LSK žaibo išvyką.

MIRĖ

• Balandžio 24 d. šv. Kryžiaus kapinėse buvo palaidota Elena Klimienė, 82 metų amžiaus, žurnalisto Adolfo Klimo žmona, paskutiniu laiku sunkiai sirgusi vėžiu. Nuliūdime liko vyras Adolfas Klimas, 92 metų amžiaus, duktė Gaila ir sūnus Laimutis su šeima.

• Balandžio 26 d. šv. Jurgio bažnyčios prieangyje po mišiu buvo rasta be sąmonės parapijos choro narė Emilija Venslauskienė, 70 m. amž. Greitosios pagalbos automobiliu buvo nuvežta į šv. Vincento ligoninę, kur neatgavusi sąmonės gegužės 1 d. mirė. Palaidota gegužės 4 d.

Nuliūdime liko sūnūs Saulius ir Mikas.

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Superior Savings

ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

GINTARO VALGYKLOJE

877 EAST 185 STREET

Tel. 531-2131

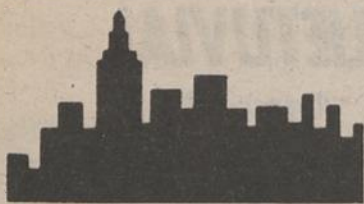
VĖŽIŲ VAKARIENĖ

KETVIRTADIENĮ, GEGUŽĖS 21 D.

5:30 — 7:30 val. vakaro.

\$15.00 ASMENIUI.

Rezervacijas užsakyti iki
gegužės 19 d.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

ŽYMENŲ BANKETAS

Praeityje tautybių veikloje pasižymėjusiems amerikiečiams Clevelando tautybių tarnybos centras (Nationalities Services Center) kasmet skirdavo "Aukso durų" žymenį. Nuo 1980 metų žymens skirimo taisyklės buvo pakeistos. Šiais metais Tautybių tarnybos centras drauge su Ohio tautybių sąjūdžiu iškilmingu banketu pagerbs į pensiją išėjusią čekų kilmės žurnalistę, The Cleveland Press laikraščio tautybių skyriaus redaktorę Eleonorą Prech, o Tautybių centro žymuo bus įteiktas JAV imigracijos ir naturalizacijos departamento Clevelando distrikto direktoriui Jack R. Goodwin, kuris daug padėjo naujiems emigrantams atvykimo, įkurdinimo ir dokumentacijos srityse.

Banketas ir žymens įteikimo iškilmės įvyks penktadienį, gegužės 15, 7 val. vak. Slovėnų auditorijoje, 6409 St. Clair Avenue. Bilietai — \$12.50 asmeniui, kuriuos galima užsisakyti pas Gražiną Kudukienę (464-6489), Mildą Lenkauskienę (831-1494) ir Tautybių centre (781-4560).

Šiame bankete dalyvaus daug žymių amerikiečių ir, žinoma, visų tautybių žmonių. Banketo ir iškilmių programos pirmininkai yra Gražina Kudukienė (Tautybių centras) ir prof. Dr. Michael Pap (ukrainietis, Tautybių sąjūdis). Slovėnų choras Glasbena Matica atliks programą.

Visi lietuviai kviečiami šiame bankete gausiai dalyvauti.

• **VI. Šniolis**, buvęs clevelandietis, dabar gyvenęs Floridoje, neužmiršta Dirvos ir rašydamas vis pridėdą mažą auką. Ačiū.

JAV LB KULTŪROS TARYBOS PIRMOJI PREMIJŲ ŠVENTĖ

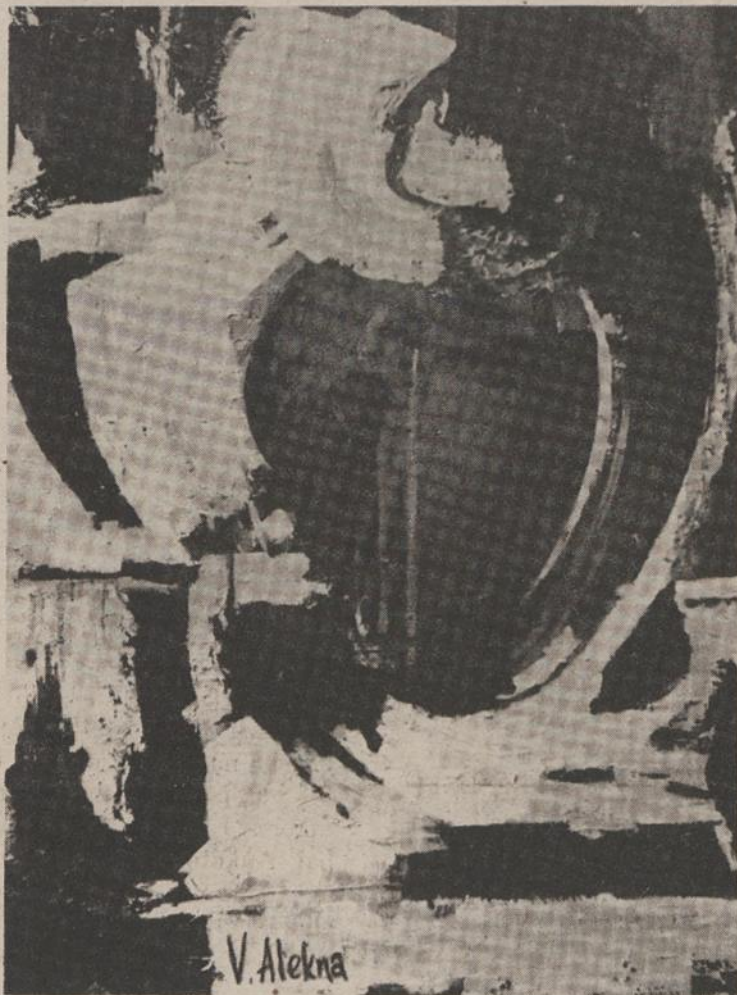
Kultūros Tarybos 1980 metų laureatai:

POETAS KAZYS BRADŪNAS
RAŠYT. ALGIRDAS LANDSBERGIS
REŽ.-AKT. DALILA MACKIALIENĖ
POVILAS A. MAŽEIKA
KOMP. ALFONSAS MIKULSKIS
DAIL. VIKTORAS VIZGIRDAS

**Maloniai visus kviečiame susitikti su mūsų kūrėjais ir pasidžiaugti jų įnašu
į lietuvių kultūrą.**

**1981 m. gegužės 17 d.,
sekmadienį, 4 val. p. p.
Clevelando Lietuvių Namuose
877 East 185th Street,
Cleveland, Ohio 44119**

JAV LB KULTŪROS TARYBA

Dail. Vandos Aleknienės tapybos darbų ir Norberto Linger-taičio gintaro išdirbinių paroda Clevelande balandžio 25-26 d. buvo viena iš gražiausių, kokią clevelandiečiams teko matyti. Parodą rengė Neringos tunto vyr. skaučių Židins. Nuotraukoje dail. V. Aleknienės paveikslas "Žvakės mirgesys".

• **Lietuvių tautos 1941 metų sukilimo prieš sovietinę okupaciją 40 metų sukaktis** Clevelande bus paminėta šį rudenį. Sukakties minėjimo komitetą sudaro: Vladas Čyvas, Vytautas Jokūbaitis, Alfonsas Mikulskis, Juozas Stempušis ir Juozas Žilionis.

• **Clevelando meno muziejaus tradicinėje pavasarinėje parodoje**, kuri atidaryta gegužės 5 d. ir tęsis visą gegužės mėnesį, išstatyti Pauliaus Nasvyčio dvi fotografijos. Į šią parodą su savo darbais patekti nelengva ir jury daro griežtą atranką.

GINTARO VALGYKLOJE

ši sekmadienį, gegužės 10 d.

MOTINOS DIENOS

proga bus pietūs.

Rezervacijas užsisakyti iš anksto. Pietūs bus duodami nuo 1 val. p. p.

Suaugusiems \$6.95, vaikams nuo 4-12 metų \$3.95.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiamas Motinos dienos minėjimas įvyks sekmadienį, gegužės 10 d., 11:30 v. r. DMNP parapijos didžiojoje salėje. Mokiniai atliks muzikos, dainos, šokio ir dailiojo žodžio programą.

Visi kviečiami.

• **Skautininkių vadovių sąskridyje** š. m. gegužės 2-3 d. Toronte iš Clevelando dalyvavo šios Neringos tunto vadovės: D. Belzinskienė, J. Blumentalytė, L. Čipkutė, V. Juodišutė, A. Miškinienė, R. Nasvytienė, V. Nasvytytė, R. Rydelytė, J. Taorienė ir tuntininkė S. Gedgaudienė.

• **LB apl. susirinkime** praeitą sekmadienį buvo renkami keturi valdybos nariai, vietoj baigiančių kadenciją J. Malskio, I. Bublienės, S. Astrausko ir mirusio Br. Gražulio.

Išrinkti: J. Malskis, I. Bublienė, Z. Kripavičiūtė ir V. Skirpstas.

KOKIA JAV EKONOMINĖ ATEITIS?

Sekančioje Clevelando apylinkės Lietuvių Bendruomenės vakaronėje ekonomistas Jonas Kazlauskas kalbės apie prezidento Reagano ūkinės programos perspektyvas. Ši programa vienaip ar kitaip palies kiekvieną šios šalies pilietį, o taip pat ir visas socialines bei kultūrinės institucijas. Todėl vakaronės turinys žada ir naudingų informacijų,

ir gyvą nuomonių pasikeitimą.

Vakaronė įvyks gegužės 21 d., ketvirtadienį, 7:30 v. v. Dievo Motinos mažoje salėje.

Visi mielai laukiami.

• **St. Clair-Superior Coalition** ketvirtas metinis susirinkimas-konvencija įvyks gegužės 16 d. šv. Jurgio parapijos salėje nuo 1 iki 4 val. p. p.

Dalyvaus meras George Voinovich, kongr. Louis Stokes, senatorius Howard Metzenbaum, v y s k u p a s James Lyke, policijos vadas William Hanton ir kiti miesto pareigūnai.

Bus orkestras, gėrimai.

Visi šios apylinkės gyventojai kviečiami dalyvauti. Dėl smulkesnių informacijų skambinti 881-0644.

• **A. A. Stasio Oranto** vienerių metų mirties sukaktį minint, visi jo giminės, draugai bei pažįstami yra kviečiami dalyvauti šv. Mišiose, kurios bus atnašaujamos šį šeštadienį, gegužės 9 dieną, 8 val. ryte, šv. Jurgio šventovėje.

• **Ingrida Nasvytytė**, "Singing Angels" narė, su šia garsia muzikine grupe dalyvauja gegužės 10 d. 3 val. p. p. Music Hall rengiamame koncerte. Programoje religiniai ir patriotiniai muzikos kūriniai bei operų ištraukos.

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS** prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

amber studios, inc.

505 East 185 Street;
Euclid, Ohio 44119
Tel. 531-3500

Pas mus rasite didelį pasirinkimą meno išdirbinių (keramikos ir skulptūros), žinomų menininkų paveikslų, foto darbų, meno reikmenų ir gintaro papuošalų. Didelis paveikslų ir foto rėmų pasirinkimas ir jų įrėmavimas, bus atliktas pagal jūsų pageidavimus.

Foto ir tapybos pamokos: Tapyba — antradieniais su Rimu Laniausku ir ketvirtadieniais su Nijole Palubinskiene.

Foto — pradedantiems trečiadieniais su Antanu Kalvaičiu ir pirmadieniais pažengusiems su Andriumi Venclausku.

Rimas Laniauskas, prezidentas

DIRVA

BALFO SEIMAS

BALFo trimetinis 20-sis seimas yra šaukiamas Southfield, Mi., prie Detroito, 1981 m. spalio 24-25 dienomis Dievo Apvaizdos parapijos salėje, 25335 W. Nine Mile Rd., Southfield, Michigan 48075 (Detroito priemiestis).

Šeštadienį, spalio 24 d.: 9:30 val. ryto — registracija, 10:00 val. ryto — atidarymas. Vakare — iškilminga vakarienė ir meninė programa.

Sekmadienį, spalio 25 d.: 10:30 val. ryto — šv. Mišios Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje — už gyvus ir mirusius BALFo veikėjus. Po mišių — paskutinis seimo posėdis ir seimo uždarymas.

Seimą globoja ir ruošia Detroito BALFo direktoriai — Jurgis Mikaila ir Rožė Ražauskienė, talkininkaujant skyriaus valdybai.

Centro valdyba prašo visus sudaryti atitinkamus planus, kad seimas būtų kuo

gausingesnis. Taip pat galima iš anksto pasitarti dėl seimo atstovų paskyrimo.

• **LB Baltimorės apylinkės valdyba**, per išd. Algirdą M. Velioną, atsiuntė Dirvai paremti 25 dol. Ačiū.

• **V. Permimas**, iš Detroito, rašo, kad savo pranešime apie kpt. Žebriūno mirtį Lietuvoje padaręs klaidą. Mirė ne 1980 m. liepos 11 d., bet 1981 m. balandžio 11 d.

• **Inž. Valdas Adamkus** yra paskirtas pastoviu JAV delegacijos pirmininku prie tarptautinės vandens apsaugos komisijos su Kanada.

• **"Antras kaimas"**, satyros teatras, iš Chicagos vyksta į Los Angeles, Calif., kur gegužės 30 ir 31 d. duos du spektaklius, šv. Kazimiero parapijos salėje. Šeštadienį 7:30 v. v. ir sekmadienį 12:30 v. p. p. Rengėjai — Akad. Skautų Sąjūdis.

• **LB Indianapolio apylinkės valdyba**, per pirm. R. Guzulaitį, Dirvai paremti atsiuntė 20 dol. Ačiū.

• **John Kancevičius**, gyv. Layrence, Mass., didelis Dirvos rėmėjas, kas metai stambiomis sumomis remias laikraštį, vėl atsiuntė auką 99 dol.

Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

• **J. Kreivėno knygai leisti komitetas** ir knygos autorius reiškia padėką visiems, kurie savanoriškai atsiliėpė į komiteto laiškus ir finansine parama prisidėjo prie knygos išleidimo "Mirties lageriuose ir tremtyje".

Komitetas ir knygos autorius labai apgailestauja ir atsiprašo aukojusius, kad žadėtu laiku knygos negalėjo pateikti, kaip buvo komiteto laiškuose pažymėta, nes spaustuvė negalėjo atspausdinti laiku. Dabar knyga jau atspausdinta ir atiduota įrašyti į kietus viršelius ir gegužės mėnesyje bus išsiuntinėta aukotojams.

ST. PETERSBURG

• **M. K. Čiurlionio mirties** 70 metų minėjimas įvyks š. m. gegužės mėn. 27 d. 6 v. p. p. Lietuvių Klubo salėje. Kalbės dail. Vladas Vaitiekūnas — M. K. Čiurlionis ir jo dailės menas, muz. Petras Armonas — Čiurlionis — muzikas.

Ruošia (R) Lietuvių Bendruomenė. Po minėjimo — kavutė.

• **APDRAUDOS reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMO BELAUKIANT

Į ALT S-gos seimą, kuris įvyks gegužės 23-24 d. Hyatt Regence viešbutyje, Dearborn, Michigan, atvyks ne tik atstovai, bet bus ir svečių. Vieni jų atvažiuos anksčiau, kiti vėliau. Ir gal kai kurie turės laiko ir norės kai ką pamatyti ir apžiūrėti. Detroitas gražių ir įdomių vietų turi daug. Su keleta jų aš čia ir supažindinsiu.

Netoli Hyatt Regence viešbučio yra didelis Fairlane prekybos centras. Iš viešbučio į jį važinėja elektrinis vagonelis. Ten yra daug krautuvių, užkandinių. Galima ne tik apsipirkti, užkasti, bet reikalui esant ir automobilį patvarkyti Sears garaže. Taip pat visai arti Dearborn yra garsus Greenfield Village ir Henry Ford Muziejus. Greenfield Village užima 260 akrų, o Henry Ford Muziejus 14 akrų. Juos aplankant galima pamatyti ir susipažinti su išradimais, transporto priemonių tobulėjimu, garo mašinų jėgos pritaikymu gyvenimui. Ten pamatysite senovės Amerikos gyvenimą, baldus, įrankius, žemės apdirbimo mašinas. Dirbtuvės ir įvairūs pastatai iš visur suvežti ir čia atstatyti. O ką jau kalbėti apie Fordo autovežimus? Ten jų yra išrikiuotų nuo seniausių laikų. Apvažiuoti Greenfield Village galima senovišku, gariniu traukiniu ar ežerėlyje paplaukyti senovišku laivu. Yra daug krautuvių, kur parduodami suvenyrai ir įvairūs daiktai dovanoms. Išdėstytuose staluose galima užkandžiauti. Greenfield Village ir Henry Ford muziejus vasaros metu atidarytas nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Tikrai verta pamatyti.

Kitos lankytinos vietos yra: Zoologijos sodas Woodward ir 10 milios kampe, Meno Institutas, 5200 Woodward Ave., Istorijos muziejus Woodward ir Kirby gatvių kampe, Didžiųjų ežerų istorijos muziejus, Belle Isle saloje. Taip, kurie turės laiko, galės kultūrinio meno Detroito pasisemti tiek, kiek tik jų širdis panorės.

SĖKMINGAS PIKNIKAS

Jūrų šaulių "Švyturio" kuopos gegužinė po stogu, surengta balandžio 26 d. Lietuvių namuose praėjo dideliu pasisekimu. Žmonių atsilankė daug. Viską išpirko. Loterijos būdu buvo išdalinta 21 dovana. Susilaukta ir aukų: Klemansas Urbšaitis paaukojo 500 dol., kuopos kapelionas kun. K. Simaitis 100 dol., Petras Jo-

čius 25 dol. ir P. Juškie-
5 dol.

Už aukas, loterijai dovanas ir gausų atsilankymą padėkojo ir į Pilėnų stovyklos atidarymą gegužės 31 d. pakvietė kuopos pirmininkas Bronius Valiukėnas.

Dirbusioms svetainėje ir kepusioms pyragus padėkojo moterų vadovė Angelė Bukšnienė. Vyr. pikniko šeimininkė buvo St. Paulikienė, o jai talkininkavo visas pulkas moterų: skuto, tarkavo, maišė, kepė — visos dirbo kaip tos bitelės. "Tuzai" suėjo ir viską suvalgė.

IŠEJO Į PENSIJĄ

Stepas Lungys, jūrų šaulių "Švyturio" kuopos vicepirmininkas ir Pilėnų stovyklos komendantas, išdirbęs Fordo bendrovėje 31 metus, balandžio 30 d. išėjo į pensiją. Pareigos gražios: vicepirmininkas ir komendantas. O tas komendantas stovykloje prakaitytą lieją ir viską dirba: žolę piauna, tvarko, gražina. Neatsilieka nuo jo ir žmona Emilija — kur tik reikia jam talkininkauja. Emilija ir Stepas Lungiai turi St. Petersburg, Floridoje nusipirkę namus ir žiemą praleisti važiuos į Floridą.

S. Lungys įvertindamas gerą Dirvos informaciją pasiskyrė Dirvai auką 10 dol.

A. A. MATILDA JURGELAITIENĖ

Matilda Jurgelaitienė (Shumanienė) mirė balandžio 21 d. Fordo ligoninėje sulaukusi 91 metus amžiaus.

Buvo gimusi 1890 metais rugsėjo 20 d. Lietuvoje. Į Ameriką atvažiavo 1913 metais. Anksčiau gyveno Saginaw ir iš ten atsikėlė ir apsigyveno Detroito. Pašarvota buvo Jolandos Zaprackienės vadovaujamuose laidotuvių namuose. Balandžio 24 d. kun. Alfonsas Babonas sukalbėjo rožinį. Balandžio 25 d. atlaikius šv. Antano bažnyčioje pamaldas, amžinam poilsiui nuldėta į šv. Kryžiaus kapines.

Nuliūdime liko: vyras V. Jurgelaitis, vyro duktė, anūkai, proanūkai ir kiti giminės.

NAUJOS KNYGOS

• **VALSTYBININKAS POLITIKOS SŪKURIUOSE.** Prelatas Mykolas Krupavičius 1885-1970 m. Biografinė apybraiža. Amžininkų atsiminimai, dokumentai, laiškai. 248 psl. Kaina 6 dol. Kietais viršeliais 8 dol. persiuntimas 1 dol. Gaunama pas: B. Paliokas, 6922 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60629. Išleido Popiežiaus Leono XIII literatūros fondas.

Brangiai Motinai

A. A.

APOLONIJAI ŽYGIENEI

mirus, dukterį LAIMĄ ir JONĄ VAIČIŪNUS, gimines ir artimuosius, liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučia

Irena ir Tadas
Bukaveckai

A. A.

ALEKSANDRUI KASNICKUI

Chicagoje mirus, reikšdama užuojautą žmonai, sūnui ir artimiesiems, Jo atminimui, vietoj gėlių, skiriu auką 30 dol. Dirvai.

O. Daškevičienė

A. A.

ALEKSANDRUI KASNICKUI

į nesugrįžtamą tėviškę iškeliavus, žmonai STASEI, sūnui ALFREDUI, broliui VYTAUTUI KASNIŪNUI ir visiems artimiesiems reiškiamo užuojautą

Kazinieras ir Elena
Pociai